

HNB

SEKTOR BONITETNE REGULATIVE I SUPERVIZIJE

T. +385 1 4564 599 · F. +385 1 4564 911

Očitovanje
na primjedbe i prijedloge dostavljene u sklopu javne rasprave o
Nacrtu Odluke o klasifikaciji izloženosti u rizične skupine i načinu
utvrđivanja kreditnih gubitaka

Prosinac 2017.

HRVATSKA NARODNA BANKA

Trg hrvatskih velikana 3, HR-10002 Zagreb · T. +385 1 4564 555 · F. +385 1 4610 551

www.hnb.hr

UVOD

Hrvatska narodna banka na svojim je mrežnim stranicama 6. listopada 2017. objavila Nacrt Odluke o klasifikaciji izloženosti u rizične skupine i načinu utvrđivanja kreditnih gubitaka (u nastavku teksta: Odluka).

Mišljenja, prijedlozi i primjedbe na predloženi tekst mogli su se dostaviti do 27. listopada 2017. elektroničkom poštom na adresu: zoki@hnb.hr.

Tijekom te javne rasprave Hrvatskoj narodnoj banci komentare i upite dostavilo je 16 kreditnih institucija i 2 revizorska društva:

1. Addiko Bank d.d.,
2. Privredna banka Zagreb d.d.,
3. Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb,
4. Raiffeisen stambena štedionica d.d.,
5. Erste&Steiermärkische Bank d.d.,
6. Zagrebačka banka d.d.,
7. Privredna banka Zagreb d.d.,
8. Kentbanka d.d.,
9. OTP Banka Hrvatska d.d.,
10. Splitska banka d.d.,
11. Kreditna Banka Zagreb d.d.,
12. Sberbank d.d.,
13. Croatia banka d.d.,
14. Hrvatska udruga banaka,
15. Wüstenrot stambena štedionica d.d.,
16. Slatinska banka d.d.,
17. Deloitte d.o.o.,
18. Ernst & Young d.o.o

Zaprimljene upiti i komentari te očitovanja na njih nalaze se u nastavku dokumenta.

1.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

1. OPĆE ODREDBE

Predmet Odluke

Članak 1.

- (1) Ovom Odlukom propisuju se:
- 1) kriteriji klasifikacije izloženosti u rizične skupine,
  - 2) način utvrđivanja očekivanih kreditnih gubitaka koji proizlaze iz kreditnog rizika,
  - 3) način provođenja umanjenja vrijednosti bilančnih stavki i rezerviranja za izvanbilančne stavke, i
  - 4) definicije adekvatnih instrumenata osiguranja izloženosti za potrebe utvrđivanja očekivanih budućih novčanih tokova.
- (2) Odredbe ove Odluke primjenjuju se na:
- 1) financijske instrumente koji su sukladno Međunarodnom standardu financijskog izvještavanja 9 Financijski instrumenti (u nastavku teksta: MSFI 9) raspoređeni u sljedeće portfelje:
    1. financijska imovina koja se mjeri po amortiziranom trošku,
    2. financijska imovina koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, osim vlasničkih instrumenata, i
  - 2) financijske instrumente koji su:
    1. potraživanja na temelju najma,
    2. obveze na temelju kredita, te
    3. obveze po ugovorima o financijskom jamstvu, i
  - 3) ostale izloženosti koje ulaze u obuhvat MSFI 9.

1.b.1. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Kreditna institucija postavila je pitanje ulaze li neobvezujuće globalne linije u izloženost za koju se računaju ispravci potraživanja (za *stage 1*, *stage 2* i *stage 3*) prema IFRS9 metodologiji? Naime, u slučaju neobvezujuće globalne linije, potpisuje se ugovor s klijentom, ali bez potencijalne obveze za banku. Kod neobvezujuće linije banka može u bilo kojem trenutku odbiti zahtjev klijenta te se samim time smanjuje rizik za Banku. Pitali smo za tretman neobvezujućih linija čiji se iznosi na temelju ugovornih odredbi, bez prethodne obavijesti klijenta i u bilo kojem trenutku mogu opozvati, neiskorištene limite knjžimo izvanbilančno, te se pri izračunu RWA koristi konverzijski faktor 0% (CCF).

1.c.1. Očitovanje

O konkretnom proizvodu nemamo dovoljno informacija, ali napominjemo da sukladno odredbama točke 5.5.6. MSFI-a 9 za potencijalne obveze datum na koji subjekt kao stranka prihvati neopozivu obvezu smatra se datumom početnog priznavanja u smislu primjene odredaba o umanjenju vrijednosti. Obuhvat Odluke u cijelosti je usklađen sa obuhvatom MSFI-a 9, te sve izloženosti podložne izračunu očekivanih kreditnih gubitaka u skladu s MSFI-em 9 ulaze u obuhvat Odluke.

2.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Pojmovi
Članak 3.

- (1) Pojedini pojmovi koji se koriste u ovoj Odluci imaju sljedeće značenje:
- 1) **Financijski instrument, Financijska imovina i Financijska obveza** imaju značenje kao i u točki 11. Međunarodnog računovodstvenog standarda (u nastavku teksta: MRS) 32 Financijski instrumenti: Prezentiranje.
  - 2) **Izloženost** su sve bilančne i izvanbilančne stavke koje se odnose na pojedini financijski instrument, a koje su predmet ove Odluke.
  - 3) **Kategorija izloženosti prema stanovništvu** ima značenje kako je određeno člankom 123. Uredbe (EU) br. 575/2013. za kreditne institucije koje za izračun kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik primjenjuju standardizirani pristup, odnosno kategorije izloženosti na način kako su određene člankom 147. Uredbe (EU) br. 575/2013. za kreditne institucije koje za izračun kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik primjenjuju pristup zasnovan na internim rejting-sustavima.
  - 4) **Očekivani kreditni gubici** ima značenje kao i u Dodatku A MSFI-a 9.
  - 5) **Umanjenje vrijednosti** jest umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke po financijskoj imovini koja je predmet ove Odluke.
  - 6) **Rezerviranja** su rezerviranja za očekivane kreditne gubitke po izvanbilančnim stavkama koje su predmet ove Odluke.
  - 7) **Izvanbilančne stavke** su obveze za podmirenje kojih će uslijediti ili može uslijediti odljev novčanih sredstava kreditne institucije, na temelju kojeg se zbog nemogućnosti povrata budućih odljeva sredstava kreditna institucija izlaže kreditnom riziku (izdane garancije, otvoreni nepokriveni akreditivi, mjenična i druga jamstva, preuzeta obveza iz ugovora o kreditu i slično, a ne uključuju ugovorenu vrijednost izvedenih instrumenata).
  - 8) **Konverzijski faktor** znači omjer trenutačno neiskorištenog iznosa izvanbilančne stavke koji bi mogao biti iskorišten i koji bi stoga mogao biti nepodmiren u trenutku stupanja izloženosti u status neispunjavanja obveze i trenutačno neiskorištenog iznosa izvanbilančne stavke.

9) **Restrukturirane izloženosti** jesu izloženosti kod kojih je došlo do promjene prvobitno ugovorenih uvjeta kreditiranja zbog pogoršanja bilo kojeg od općih kriterija klasifikacije iz članka 4. stavka 1. ove Odluke. Pritom se smatra da je izloženost restrukturirana ako se smanji kamatna stopa, smanji ili otpiše potraživanje po kamatama, promijeni visina glavnice, promijene rokovi otplate, izravno ili neizravno odobri nova u zamjenu za postojeću izloženost i/ili promijene drugi prvobitno ugovoreni uvjeti kreditiranja.

10) **Adekvatni instrumenti osiguranja** jesu instrumenti osiguranja izloženosti koje kreditna institucija uzima u obzir pri procjeni budućih novčanih tokova. Adekvatni instrumenti osiguranja izloženosti dijele se na prvorazredne instrumente osiguranja, primjerene instrumente osiguranja u obliku nekretnina i pokretnina te ostale primjerene instrumente osiguranja. Da bi se neki instrument osiguranja smatrao adekvatnim, treba ispunjavati uvjete navedene u člancima 17., 18. i 19. ove Odluke.

11) **Faktor umanjenja** je faktor kojim se koristi za prilagođavanje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova iz adekvatnog instrumenta osiguranja u odnosu na tržišnu vrijednost instrumenta osiguranja i odgovarajući interno procijenjeni rok naplate.

12) **Efektivna kamatna stopa** ima značenje kao i u Dodatku A MSFI-a 9 Financijski instrumenti.

13) **Središnja država, središnja banka i grupa povezanih osoba** ima značenje kao u Uredbi (EU) br. 575/2013.

2.b.1. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Nacrt Odluke članak 3. i članak 14. - Restrukturirane izloženosti

Predlažemo da se prilikom definicije Restrukturirane izloženosti uzme u obzir "Smjernice EBA o primjeni definicije statusa neispunjavanja obveza na temelju članka 178. Uredbe (EU) br. 575/2013 (EBA-GL-2016-07)" od 18.1.2017., a naročito točka 50. u dijelu "...dužnika treba klasificirati u status neispunjavanja obveza samo u slučajevima u kojima će odgovarajuće mjere restrukturiranja vjerojatno dovesti do umanjene financijske obveze." i točka 51. u cjelini. Smatramo kako bi se prihvaćanjem EBA-nih smjernica u ovom dijelu kvalitetnije definirao pojam Restrukturirane izloženosti unutar Nacrta Odluke o klasifikaciji.

Predlažemo da se OoK izmijeni tako da se obveza klasificiranja u rizičnu skupinu B restrukturiranih izloženosti provodi samo ukoliko je došlo do:

a. Ispunjenja uvjeta iz članka 6, osim stavka (9) tog članka u kojemu se restrukturiranje automatski smatra okidačem za ulazak u status neispunjavanja obveza, ili

b. umanjena financijske obveze dužnika uslijed restrukturiranja izloženosti sukladno uvjetu iz članka 50. i 51. Smjernica o primjeni definicije statusa neispunjavanja obveza na temelju članka 178. Uredbe (EU) br. 575/2013.

Nadalje predlažemo da se Odluka izmijeni tako da je nužno da se takve izloženosti razvrstavaju najmanje u rizičnu skupinu A-2. Smatramo da bi se tim izmjenama Odluka uskladila sa Smjernicama o primjeni definicije statusa neispunjavanja obveza na temelju članka 178. Uredbe (EU) br. 575/2013 te provedbenom uredbom komisije (EU) br. 680/2014 o utvrđivanju provedbenih tehničkih standarda o nadzornom izvješćivanju institucija u skladu s Uredbom (EU) br 575/2013. Napominjemo da se u svakom slučaju restrukturirane izloženosti, bez obzira na to u koju su rizičnu skupinu raspoređene, posebno prate i kontroliraju te smo ih mi i naša matična banka namjeravali svrstati u rizičnu skupinu A-2 kojom osiguravamo značajno viši postotak pokrivenosti umanjenjima izloženosti od onog u skupini A-1. Ovu primjedbu temeljimo na praksi u kojoj susrećemo slučajeve kod kojih utvrđujemo pogoršanje kreditne sposobnosti uslijed kojega bi klijentu pružili pravovremenu mogućnost restrukturiranja izloženosti kako bi klijent mogao uredno otplaćivati svoje obveze bez ostvarivanja gubitka za banku. To su situacije u kojima se klijentu pružaju preventivne mjere kako ga se ne bi dovelo u status neispunjavanja obveza sukladno definiciji iz članka 6. (izuzevši stavak (11)). Bez promjena Odluke kako predlažemo smatramo da se takvo preventivno restrukturiranje onemogućava, budući da je sa aspekta prepoznavanja izloženosti u statusu neispunjavanja obveza ishod potpuno isti neovisno o proaktivnosti klijenta i Banke u iniciranju i provođenju mjera i značajnosti pogoršanja (primjerice slučaj u kojemu su klijentu samo smanjena primanja izjednačava se sa situacijom u kojoj klijent u potpunosti ostaje bez primanja). S druge strane naši prijedlozi ne idu u smjeru smanjenja pokrivenosti umanjenjima izloženosti budući da bi takve izloženosti razvrstavali u skupinu A-2.

U članku 6. stavku 9. navedeno je:

"U smislu stavka 1. ovog članka smatra se da je nastao status neispunjavanja obveza u slučaju restrukturiranih izloženosti."

Sukladno navedenoj definiciji, svaki restrukturirani plasman trebao bi automatski biti raspoređen u stupanj 3, odnosno rizične skupine B ili C.

Međutim, isto nije u skladu sa dijelom točke 5. Smjernica GL/2016/07 koji se odnosi na restrukturiranje. U točki 52. Smjernica GL/2016/07 navedeno je:

"52. U svrhu utvrđivanja vjerojatnosti da dužnik neće u cijelosti podmiriti svoje obveze u skladu s člankom 178. stavkom 3. točkom (d) Uredbe (EU) br. 575/2013, za svako restrukturiranje institucije trebaju izračunati umanjenu financijsku obvezu te je usporediti

s pragom iz stavka 51. U slučajevima u kojima je umanjena financijska obveza viša od tog praga za te izloženosti treba smatrati da su u statusu neispunjavanja obveza."

Dakle, vidljivo je da postoji mogućnost da dio restrukturiranih plasmana ne dobije status neispunjavanja obveza i time bude razvrstan u stupanj 3, a to su oni restrukturirani plasmani koji ne prelaze prag utvrđen na temelju točke 51. istih Smjernica.

Točkom 51. Smjernica GL/2016/07 utvrđeno je:

"51. Institucije trebaju odrediti prag za umanjenu financijsku obvezu koja je uzrokovana značajnim otpustom ili odgodom plaćanja glavnice, kamata ili naknada, a taj prag treba izračunavati u skladu sa sljedećom formulom te ne bi trebao biti viši od 1 %:

$$DO = \frac{NPV_0 - NPV_1}{NPV_0}$$

pri čemu je:

DO umanjena financijska obveza,

NPV0 neto sadašnja vrijednost novčanih tokova (uključujući neplaćene iznose kamata i naknada) očekivanih na temelju ugovornih obveza prije izmjena odredaba i uvjeta ugovora diskontiranih primjenom izvorne efektivne kamatne stope klijenta,

NPV1 neto sadašnja vrijednost novčanih tokova očekivanih na temelju novog aranžmana diskontiranih primjenom izvorne efektivne kamatne stope klijenta."

Slijedom navedenog, razvidno je da navedena definicija nije u skladu sa Smjernicama GL/2016/07

2.c.1. Očitovanje

Prijedlog je djelomično prihvaćen, te su izmijenjene odredbe članka 6. stavka 6. na način da glase:

"(6) U smislu stavka 1. ovog članka smatra se da je nastao status neispunjavanja obveza u slučaju restrukturiranih izloženosti koje će vjerojatno rezultirati umanjivanjem financijske obveze dužnika zbog značajnog otpusta ili odgode plaćanja glavnice, kamata ili, ako je primjenjivo, naknada."

te članka 14. stavka 2. i 3. na način da glase:

"(2) Restrukturirane izloženosti iz članka 6. stavka 6. ove Odluke koje su prije restrukturiranja bile raspoređene u rizičnu skupinu A kreditna institucija dužna je klasificirati najmanje u rizičnu podskupinu B-1.

(3) Kod restrukturiranja koje neće vjerojatno rezultirati umanjivanjem financijske obveze dužnika, kreditna institucija dužna je procijeniti postoje li kod takvih izloženosti druge naznake vjerojatnosti da dužnik neće u cijelosti podmiriti svoje obveze. Ako kreditna institucija opravdano sumnja da dužnik neće svoje obveze pravodobno podmiriti u cijelosti u skladu s aranžmanom o restrukturiranju, dužna je smatrati da se dužnik nalazi u statusu neispunjavanja obveza, a osobito ako mu je pri restrukturiranju odobrila:

- 1) veliko jednokratno plaćanje predviđeno za kraj plana otplate,
- 2) nepravilan plan otplate u kojemu su na početku plana otplate predviđeni znatno niži iznosi plaćanja,
- 3) veliko razdoblje počeka na početku plana otplate ili
- 4) izloženosti prema dužniku više su puta bile restrukturirane."

2.b.2. Komentari i upiti u javnoj raspravi

U trenutno važećoj Odluci o klasifikaciji plasmana je definiran i pojam obnavljanje plasmana, i to kao promjena prvobitno ugovorenih uvjeta kreditiranja koja nije uzrokovana pogoršanjem bilo kojeg od općih kriterija klasifikacije nego proizlazi iz redovitog poslovanja u skladu s kreditnim politikama kreditne institucije. Obnavljanjem plasmana smatra se i odobravanje novog u zamjenu za postojeći plasman uzrokovano uobičajenim tekućim potrebama financiranja poslovne aktivnosti dužnika.

Kako u Nacrtu Odluke više nema pojma obnavljanja plasmana zamolili bi Vas detaljnije pojašnjenje glede tog pojma. Da li se onda promjena prvobitnih ugovorenih uvjeta koja nije uzrokovana pogoršanjem kreditne sposobnosti smatra novim plasmanom?

2.c.2. Očitovanje

Pojam "obnavljanja plasmana" se ne koristi u Odluci, te je stoga isti izostavljen iz definicija u članku 3. Odluke. Temeljem odredbi Odluke izloženosti kod kojih nije došlo do promjene prvobitno ugovorenih uvjeta kreditiranja zbog pogoršanja bilo kojeg od općih kriterija klasifikacije, ne smatraju se restrukturiranim izloženostima.

2.b.3. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Definicija restrukturiranih izloženosti poziva se na pogoršanje bilo kojeg od općih kriterija klasifikacije iz članka 4. stavka 1. Odluke. Lijepo molimo potvrdu odnosno dopunu da se

pritom pod pogoršanjem kriterija kreditne sposobnosti dužnika smatra stupanje u status "*unlikely to pay*" prema definicije EBA-e definiranom u dokumentu *Final Report on Guidelines on the application of the definition of default under Article 178 of Regulation (EU) No 575/2013* izdanom 28.9.2016.

2.c.3. Očitovanje

Stupanje u status "*unlikely to pay*" obuhvaćen je definicijom statusa neispunjenja obveza u članku 6. stavku 1., a koji je obuhvaćen odredbama članka 178. Uredbe (EU) br. 575/2013.

"(1) U smislu ove Odluke smatra se da je dužnik u statusu neispunjavanja obveza ako zadovoljava uvjete propisane člankom 178. Uredbe (EU) br. 575/2013."

Budući da je člankom 178. Uredbe (EU) br. 575/2013 propisano da isti uključuje izloženosti za koje institucija smatra vjerojatnim da dužnik neće u cijelosti podmiriti svoje obveze prema instituciji, njezinom matičnom društvu ili bilo kojem od njezinih društava kćeri ne uzimajući u obzir mogućnost naplate iz kolaterala.

2.b.4. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Nacrtom Odluke je definirano: "Restrukturiranim izloženostima se smatraju, između ostaloga, i izloženosti kojima su promijenjeni i drugi prvobitno ugovoreni uvjeti kreditiranja."

Smatraju li se, prema tome, konvertirani ugovori restrukturiranim, sukladno ZSPK, članak 23.?

2.c.4. Očitovanje

Konverzija kredita sukladno zakonskoj mogućnostima potrošača iz Zakona o stambenom potrošačkom kreditiranju, a ukoliko nije provedena zbog pogoršanja bilo kojeg od općih kriterija klasifikacije, ne smatra se restrukturiranjem.

2.b.5. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Prema trenutno važećoj Odluci o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza kreditnih institucija, provizije i naknade smatraju se zasebnim plasmanom (članak 3. stavak 1. Odluke) te članak 18. stavak 7. određuje da se umanjene vrijednosti po ovoj vrsti plasmana provodi isključivo temeljem kriterija urednosti u podmirivanju obveza dužnika u smislu dana kašnjenja bez obzira na prag materijalnosti (nakon 90 dana potrebno je provesti umanjene vrijednosti potraživanja u stopostotnom iznosu).

Izmjenom Odluke, odnosno sukladno novom Nacrtu, naše je shvaćanje da se ova vrsta plasmana više ne izdvaja i tretira kao zasebna kategorija već se umanjene vrijednosti sukladno definiciji pojma izloženosti provodi temeljem ostalih kriterija te visina umanjenja više nije strogo određena brojem dana kašnjenja i stopostotnim umanjnjem istoga.

2.c.5. Očitovanje

Člankom 3. stavkom 1. točkom 2. Nacrta Odluke definirana je "izloženost" na slijedeći način:

"2) Izloženost su sve bilančne i izvanbilančne stavke koje se odnose na pojedini financijski instrument, a koje su predmet ove Odluke."

Iz gore navedene odredbe razvidno je da kreditne institucije prema novoj Odluci klasificiraju izloženosti (mogućnost klasificiranja proizvoda kod kategorije stanovništva). Ovim odredbama kreditne institucije nisu više u obvezi specifičnog tretmana klasifikacije naknade.

2.b.6. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Člankom 3. stavkom 1. točkom 3. Nacrta Odluke kategorija izloženosti prema stanovništvu definira se na slijedeći način:

"Kategorija izloženosti prema stanovništvu ima značenje kako je određeno člankom 123. Uredbe (EU) br. 575/2013 za kreditne institucije koje za izračun kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik primjenjuju standardizirani pristup, odnosno kategorije izloženosti na način kako su određene člankom 147. Uredbe (EU) br. 575/2013 za kreditne institucije koje za izračun kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik primjenjuju pristup zasnovan na internim rejting-sustavima."

Primjenjujući definiciju stanovništva sukladno odredbama čl.123 Uredbe (EU) 575/2013 za kreditne institucije koje za izračun kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik primjenjuju standardizirani pristup, proizlazi da kreditna institucija može u kategoriju stanovništva rasporediti i izloženosti prema dužniku koje je trgovačko društvo, a ispunjava uvjete iz čl.123 Uredbe (EU) 575/2013, a isto tako proizlazi da u kategoriju stanovništva ne može rasporediti izloženosti prema fizičkim osobama (potrošačima) ukoliko nisu ispunjeni svi kriteriji iz čl.123 Uredbe (EU) 575/2013 (npr. nije ispunjen uvjet izloženosti koje ne spadaju u portfelj diverzificiranih proizvoda).

Također, primjenjujući definiciju stanovništva kako se navodi u članku 3. stavku 1. točki 3. Nacrta Odluke, može se desiti da se pojedina (dio) izloženost jednog dužnika treba rasporediti u kategoriju izloženosti prema stanovništvu, a dio izloženosti u ostale kategorije izloženosti, slijedom čega smatramo da za potrebe utvrđivanja statusa neispunjavanja obveza definicija kategorije izloženosti prema stanovništvu kako je predloženo definicijom u Nacrtu Odluke nije primjenjivo. Naime, navedeni slučaj u kojem je dio izloženosti raspoređen u kategoriju stanovništva, a dio u ostale izloženosti u koliziji je s metodologijama kojima će se izračunavati ECL jer je u suprotnosti s primijenjenim definicijama stanovništva.

Također, iz predloženih vrijednosti značajnog iznosa dospelog duga, 750 kn za stanovništvo, odnosno za ostale kategorije izloženosti 3.500 kn i „1%“, primjenjujući definiciju stanovništva iz članku 3. stavak 1. točke 3. Nacrta Odluke, proizlazi da bi se mogla dogoditi situacija da se za trgovačko društvo koje ispunjava uvjete za raspoređivanje izloženosti u kategoriju stanovništvo primjenjuje minimalan iznos za značajnost obaveze u iznosu od 750 kn, dok se za izloženost prema potrošaču koji ne ispunjava kriterije za raspoređivanje izloženosti u kategoriju izloženosti prema stanovništvu, primjenjuje iznos za značajnost obaveze od 3.500 kn i „1%“.

Obzirom na ukazane nelogičnosti pri primjeni definicije stanovništva za potrebe Nacrta Odluke predlažemo da se kreditnim institucijama dopusti da svojim internim aktima propišu vlastitu definiciju stanovništva koju su dužne dosljedno primjenjivati, obzirom da predložena definicija stanovništva kako je propisana člankom 123. Uredbe (EU) 575/2013 nije primjenjiva u praksi za potrebe utvrđivanja kreditnih gubitaka. Odnosno, predlažemo minimalno propisivanje načina određivanja značajnog iznosa dospelog duga, u slučajevima kada je istom klijentu dio izloženosti raspoređen u kategoriju stanovništva, a dio izloženosti raspoređen u drugu izloženosti, na način da se u tim slučajevima primjenjuje prag od 3.500 kn i "1%".

2.c.6. Očitovanje

Primjedba se prihvaća. Definicija "Kategorija izloženosti prema stanovništvu" biti će definirana isključivo člankom 147. Uredbe (EU) 575/2013.

Izmijenjene su odredbe članka 3. stavka 1. točke 3. na način da glase:

"Kategorija izloženosti prema stanovništvu ima značenje kako je određeno člankom 147. Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (dalje u tekstu Uredba (EU) br. 575/2013)."

3.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Kreditna sposobnost dužnika

Članak 5.

(1) Kreditna institucija dužna je kreditnu sposobnost dužnika procjenjivati najmanje po sljedećim osnovama:

- 1) statusnim, osobnim i ekonomskim karakteristikama dužnika, stručnosti uprave i višeg rukovodstva (za pravne osobe), kvaliteti planova i programa za čiju realizaciju kreditna institucija pruža financijsku podršku,
- 2) razini kapitala i rezervi kojima dužnik raspolaže i njihovu udjelu u njegovoj bilanci (za pravne osobe),
- 3) imovinskoj snazi dužnika,
- 4) dužnikovoj likvidnosti i profitabilnosti,
- 5) dužnikovim novčanim tokovima ostvarenima u proteklom razdoblju i procijenjenim budućim novčanim tokovima u odnosu na njegove obveze,
- 6) uvjetima pod kojima dužnik posluje i perspektivi dužnika te njegovu položaju na tržištu, kao i položaju cijele grane djelatnosti kojom se dužnik bavi i
- 7) dužnikovoj izloženosti valutnom i kamatnom riziku s osnove potraživanja uz valutnu klauzulu, potraživanja u stranoj valuti, i potraživanja ugovorenih uz promjenjivu kamatnu stopu, uključujući i izvanbilančne obveze uz valutnu klauzulu i izvanbilančne obveze u stranoj valuti.

(4) Iznimno, stavci 2. i 3. ovog članka ne odnose se na plasmane uz valutnu klauzulu i devizne plasmane koji uključuju i izvanbilančne obveze nominirane u stranoj valuti, ako ukupna izloženost po osnovama iz ovog stavka prema jednoj fizičkoj osobi ne prelazi 50.000 kuna odnosno 500.000 kuna prema jednoj pravnoj osobi.

3.b.1. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Prema važećoj Odluci (članak 6., stavak 4.) i prema Nacrtu nove Odluke (članak 5., stavak 4.) odredba glasi:

"Iznimno, stavci 2. i 3. ovog članka ne odnose se na plasmane uz valutnu klauzulu i devizne plasmane koji uključuju i izvanbilančne obveze nominirane u stranoj valuti, ako ukupna izloženost po osnovama iz ovog stavka prema jednoj fizičkoj osobi ne prelazi 50.000 kuna odnosno 500.000 kuna prema jednoj pravnoj osobi."

Predlažemo da se navedeni stavak proširi u svom obuhvatu, te da se u obzir uzme kriterij preostale ročnosti plasmana tj. da se u ukupnu izloženost ne uključuju izloženosti čija je preostala ročnost do 12 mjeseci.

3.c.1. Očitovanje

Prijedlog se ne prihvaća, u kontekstu upravljanja valutnim rizikom kreditne institucije smatramo kako nema potrebe za izuzećima od gore navedenih odredbi.

3.b.2. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Članke 4., 5. i 6. u obliku koji su navedeni u Odluci smatramo nepotrebnim.

Naime, IFRS-om 9 utvrđeno je postojanje 3 stupnja (*engl. stage*) kvalitete plasmana:

1. Stupanj 1 – prihodujući plasmani
2. Stupanj 2 – plasmani s povećanim kreditnim rizikom
3. Stupanj 3 – neprihodujući plasmani

Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2015/227 od 9. siječnja 2015. godine (u nastavku teksta: ITS 2015/227) propisano je sljedeće u vezi neprihodujućih plasmana:

Točka 145. ITS-a 2015/227 glasi:

"145. Za potrebe obrasca 18. neprihodujuće izloženosti su izloženosti koje ispunjavaju bilo koji od sljedećih kriterija:

- (a) značajne izloženosti koje su dospjele više od 90 dana;

(b) ocjenjuje se da nije vjerojatno da će dužnik u cijelosti otplatiti svoje kreditne obveze bez realizacije naplate iz kolateralala, neovisno o postojanju dospjelih iznosa ili broju dana od dospijeca."

Nadalje, točkom 147., spomenutog ITS-a, utvrđeno je:

"147. Izloženosti za koje se smatra da je nastupio status neispunjavanja obveza u skladu s člankom 178. CRR-a i izloženosti za koje je utvrđeno da im je vrijednost umanjena u skladu s primjenjivim računovodstvenim okvirom uvijek se smatraju neprihodujućim izloženostima. Izloženosti sa "skupnim ispravicima vrijednosti za nastale, ali neevidentirane gubitke" iz stavka 38. ovog Priloga ne smatraju se neprihodujućim izloženostima, osim ako ispunjavaju kriterije za neprihodujuće izloženosti."

Dakle, vidljivo je da su uvjeti za neprihodujuće plasmane, s izuzetkom točke 145.(b) prije svega temeljeni na odredba članka 178. Uredbe (EU) br. 575/2013 (u nastavku teksta: CRR).

Nadalje, člankom 178. stavcima 6 i 7. CRR-a utvrđeno je da će EBA sastaviti nacrt regulatornih tehničkih standarda kojima se pobliže određuju uvjeti po kojima nadležno tijelo utvrđuje prag iz stavka 2. točke (d) kao i izdati smjernice o primjeni članka 178. CRR-a.

Dana 18. siječnja 2017. godine EBA je izdala Smjernice o primjeni definicije statusa neispunjavanja obveza na temelju članka 178. Uredbe (EU) br. 575/2013, broj: EBA/GL/2016/07 (u nastavku teksta: Smjernice GL/2016/07) u kojima je detaljno razradila za:

1. Kriterij zakašnjenja u utvrđivanju statusa neispunjavanja obveza (točka 4. Smjernica GL/2016/07), u kojima razrađuje kriterij iz članka 178. stavak 1. točke (b) CRR-a.
2. Naznake vjerojatnosti da dužnik neće u cijelosti podmiriti svoje obveze (točka 5. Smjernica GL/2016/07), u kojima razrađuje kriterije iz članka 178. stavak 3. točaka (a) do (f) CRR-a, a koji su povezani s člankom 178. stavak 1. točka (a) CRR-a.

Pored navedenog, EBA je dana 28. 9. 2016. godine objavila *Final report Draft Regulatory Technical Standards on the materiality threshold for credit obligations past due under Article 178 of regulation (EU) No 575/2013 broj: EBA/RTS/2016/06* (u nastavku teksta: RTS 2016/06) i Europskoj komisiji na usvajanje podnijela spomenuti RTS. U tom RTS-u EBA jasno definira kriterije materijalnosti pragova značajnosti u vezi primjene članka 178. stavak 2. točka (d) CRR-a, a koji je povezan s člankom 178. stavak 1. točka (b) CRR-a.

Iz navedenog je razvidno da je EBA, propisala jasne kriterije te smo mišljenja da bi iste trebalo detaljnije uvrstiti u Odluku o klasifikaciji umjesto predloženih članaka 4., 5. i 6. Iako je u članku 6. stavak 1. propisan kriterij statusa neispunjavanja obveza u kojem se

samo poziva na člana 178. CRR-a, mišljenja smo da je potrebno detaljno propisati kriterije za neprihodujuće plasmane, a sukladno spomenutim Smjernicama GL/2016/07 i RTS-om 2016/06.

Navedeni, predloženi članci, kako su sada predloženi omogućuju postojanje različitih tumačenja kriterija te nesuglasica i nejednake primjene istih u praksi.

Uvođenjem, odnosno definiranjem kriterija za neprihodujuće plasmane kao jednog dijela Odluke o klasifikaciji, kako je to navedeno u našem prijedlogu, izbjegle bi se takve nesuglasice, nejednaka primjena kriterija utvrđivanja, a ujedno bi praksa bila izjednačena s praksom u EU i time osigurana jednoobrazna primjena istih, a što nalažu i propisi EU-a.

EBA- je Smjernicama GL/2016/07 definirala kriterije pod kojima se smatra vjerojatnim da dužnik neće u cijelosti podmiriti svoje obveze prema instituciji ne uzimajući u obzir naplatu kolaterala (članak 178. stavak 1. točka (a) CRR-a).

Slijedom navedenog smatramo da bi isti, radi izbjegavanja nedorečenosti, kao i jednoobrazne primjene, trebali biti preneseni iz točke 5. Smjernica GL/2016/07 u Odluku o klasifikaciji.

3.c.2. Očitovanje

Prijedlog se ne prihvaća. Zadržavanjem nomenklature rizičnih skupina omogućava se konzistentnost analize kretanja kvalitete aktive na razini bankarskog sustava u Republici Hrvatskoj. Hrvatska narodna banka je dana 5. prosinca 2017. okružnicom Ur. broj: 1042-020/05-12-17/DO obavijestila kreditne institucije da očekuje od kreditnih institucija da primjene smjernice o primjeni definicije statusa neispunjavanja obveza na temelju članka 178. Uredbe (EU) br. 575/2013, broj: EBA/GL/2016/07 (GL/2016/07), kao dobru praksu pri utvrđivanju statusa neispunjavanja obveza, te istu nije potrebno propisivati podzakonskim aktom.

3.b.3. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Članak 5. stavak 1. točka 7. - U odnosu na trenutno važeću Odluku o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza kreditnih institucija, kao novina se uvodi nova komponenta koju kreditna institucija treba pratiti u sklopu kreditne sposobnosti dužnika, a to je izloženost kamatnom riziku.

U stavku 3. istog članka detaljno je obrazložen način praćenja izloženosti valutnom riziku, a što su kreditne institucije bile dužne uspostaviti i pratiti sukladno važećoj Odluci o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza kreditnih institucija, dok se u istom stavku (niti članku) ne navodi način (ili smjernice) za praćenje izloženosti kamatnom riziku.

Obzirom da u članku 5. nije navedeno na koji način je potrebno uspostaviti način utvrđivanja i praćenja izloženosti klijenta kamatnom riziku, predlažemo da Hrvatska narodna banka u tom smislu propiše, kao i za izloženost valutnom riziku, na koji način je kreditna institucija dužna uspostaviti sustav utvrđivanja i praćenja izloženosti kamatnom riziku.

3.c.3. Očitovanje

Prijedlog se ne prihvaća. Kreditna institucija dužna je prilikom procjene kreditne sposobnosti dužnika na primjeren i odgovarajući način adresirati izloženost dužnika kamatnom riziku koji se može pretočiti u kreditni rizik.

4.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Status neispunjavanja obveza

Članak 6.

(1) U smislu ove Odluke smatra se da je dužnik u statusu neispunjavanja obveza ako zadovoljava uvjete propisane člankom 178. Uredbe (EU) br. 575/2013, odnosno ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta ili oba sljedeća uvjeta:

1) dužnik više od 90 dana nije ispunio svoju dospjelu obvezu po bilo kojoj značajnoj kreditnoj obvezi prema kreditnoj instituciji, njezinom matičnom društvu ili bilo kojem od njezinih društava kćeri,

2) kreditna institucija smatra vjerojatnim da dužnik neće u cijelosti podmiriti svoje obveze prema instituciji, njezinom matičnom društvu ili bilo kojem od njezinih društava kćeri ne uzimajući u obzir mogućnost naplate iz kolaterala.

(2) Za dužnike iz kategorije izloženosti prema stanovništvu u slučajevima iz stavka 1. točke 1. ovog članka brojenje dana zakašnjenja započinje s danom kada je ukupan iznos svih dospjelih obveza dužnika (kojima je protekao ugovoreni rok dospijeca) postao značajan, odnosno veći od 750 kuna.

(3) Za dužnike iz ostalih kategorija izloženosti u slučajevima iz stavka 1. točke 1. ovog članka brojenje dana zakašnjenja započinje s danom kada je ukupan iznos svih dospjelih obveza dužnika (kojima je protekao ugovoreni rok dospijeca) postao značajan. Smatra se da je iznos svih dospjelih obveza dužnika (kojima je protekao ugovoreni rok dospijeca) postao značajan ako je dospjela bilančna izloženost veća od apsolutne i relativne

komponente. Apsolutna komponenta iznosi 3 500 kuna. Relativna komponenta predstavlja omjer dospjele nepodmirene bilančne izloženosti i ukupnog iznosa svih bilančnih izloženosti prema dužniku isključujući izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja, te iznosi 1%.

(4) Iznimno od stavka 1. ovog članka kreditna institucija za izloženosti iz kategorije izloženosti prema stanovništvu može status neispunjavanja obveza procjenjivati na razini pojedinog proizvoda ako je isto u skladu s internim procesom upravljanja rizicima.

(5) U slučaju iz stavka 4. ovog članka, ako kreditna institucija ima bilančne izloženosti prema dužniku koje su dospjele više od 90 dana i bruto knjigovodstvena vrijednost dospjelih izloženosti čini više od 20% bruto knjigovodstvene vrijednosti svih bilančnih izloženosti prema tom dužniku, smatra se da je nastupio status neispunjavanja obveza za sve bilančne i izvanbilančne izloženosti po svim proizvodima tog dužnika.

(6) Kreditna institucija dužna je u smislu stavka 1. točke 2. ovog članka propisati indikatore koji ukazuju na to da dužnik neće u cijelosti podmiriti svoje obveze. Indikatorima u smislu ovog stavka, osobito se smatraju:

- 1) evidentne znatne financijske teškoće dužnika,
- 2) kršenje ugovora, kao što je neispunjavanja obveza ili kašnjenje pri plaćanju kamata i/ili glavnice ili neispunjavanje drugih odredaba ugovora i
- 3) postojanje realne vjerojatnosti pokretanja stečajnog postupka ili poduzimanje druge pravne radnje (financijske reorganizacije) koja je uzrokovana lošim financijskim položajem dužnika.

(7) U slučaju iz stavka 6. ovog članka, prilikom utvrđivanja indikatora koji ukazuju na vjerojatnost da dužnik neće u cijelosti podmiriti svoje obveze, kreditna institucija dužna je uzeti u obzir odnose unutar grupe povezanih osoba. Pritom je kreditna institucija dužna u svojim internim procedurama odrediti situacije u kojima status neispunjavanja obveza kod jednog dužnika unutar grupe povezanih osoba dovodi do učinka širenja statusa neispunjavanja obveza na druge subjekte unutar te grupe.

(8) Za potrebe stavka 6. ovog članka, kreditna institucija može utvrditi nastanak statusa neispunjavanja obveza na temelju nižeg iznosa od iznosa značajnosti iz stavaka 2. i 3. ovog članka ako može dokazati da je taj niži iznos relevantna naznaka vjerojatnosti da dužnik neće u cijelosti podmiriti svoje obveze. Pri tom je kreditna institucija dužna osigurati da taj niži iznos ne uzrokuje prepoznavanje prekomjernog broja statusa neispunjavanja obveza koje nisu posljedica financijskih poteškoća dužnika.

(9) U smislu stavka 1. ovog članka smatra se da je nastao status neispunjavanja obveza u slučaju restrukturiranih izloženosti.

(10) Kreditna institucija dužna je kod restrukturiranih izloženosti uspostaviti posebne evidencije i sustav naknadnog praćenja istih.

4.b.1. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Nacrt Odluke definira da status neispunjavanja obveza nastupa "ako dužnik više od 90 dana nije ispunio svoju dospjelu obvezu po bilo kojoj značajnoj kreditnoj obvezi prema kreditnoj instituciji, njezinom matičnom društvu ili bilo kojem od njezinih društava kćeri".

Molimo pojašnjenje da li navedeni stavak obvezuje Banku (koja je vlasnik štedionice) i štedionicu, da redovito razmjenjuju podatke o klijentima koji su u *defaultu*?

Koja je obvezna frekvencija razmjene tih podataka (primjerice može li to biti tromjesečna ili polugodišnja frekvencija) odnosno mogu li kreditne institucije samostalno definirati tu frekvenciju razmjene podataka?

Je li takva razmjena podataka suprotna Zakonu o zaštiti osobnih podataka (jer se radi o odvojenim pravnim entitetima), a posebno u kontekstu nove EU GDPR uredbe?

Banka ima bitno veću ponudu kreditnih proizvoda od štedionice (koja smije nuditi samo stambene kredite) te smatramo da nije poslovno opravdano da klijent koji je u *defaultu* primjerice po kreditnoj kartici bude automatski u *defaultu* i po stambenom kreditu u RSŠ? Može li kreditna institucija samostalno definirati te kriterije (primjerice samo ako je klijent u Banci u *defaultu* po stambenom kreditu, onda će biti i u *defaultu* po stambenom kreditu u RSŠ)?

4.c.1. Očitovanje

Kreditna institucija dužna je u cilju adekvatnog upravljanja rizicima poduzeti razumne mjere da bi došla do takvih saznanja. Razmjena podataka između članica grupe kreditnih institucija ne smatra se povredom odredbi o bankovnoj tajni. Kreditne institucije dužne su poduzeti sve potrebne mjere kako bi se pri toj razmjeni informacija zaštitili osobni podaci klijenata banke.

4.b.2. Komentari i upiti u javnoj raspravi

U EBA-inom dokumentu "*Final draft RTS on the materiality threshold for credit obligations* (EBA-RTS-2016-06)" od 28. 9. 2016. za prag značajnosti kod brojača dana kašnjenja stoji da apsolutna komponenta ne smije biti veća od 100 EUR za izloženosti prema stanovništvu ili 500 EUR za ostale izloženosti, te se predlaže da relativna komponenta za obje vrste izloženosti bude 1%.

Stoga predlažemo da se Odluka o klasifikaciji plasmana uskladi sa EBA-nim dokumentom i u dijelu Nacrta Odluke članak 6. stavak 2., tj da se sukladno tome i za dužnike iz kategorije izloženosti prema stanovništvu osim apsolutne uvede i relativna komponenta od 1%.

4.c.2. Očitovanje

Prijedlog se djelomično prihvaća.

Stavci 2. i 3. članka 6. se brišu. Prag materijalnosti za potrebe članka 178. Uredbe (EU) br. 575/2013, te time i članka 6. Odluke propisan je Odlukom o provedbi Uredbe (EU) br. 575/2013 u dijelu vrednovanja imovine i izvanbilančnih stavki te izračunavanja regulatornoga kapitala i kapitalnih zahtjeva ("Narodne novine", br. 160/2013., 140/2015. i 113/2016.).

4.b.3. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Prema Nacrtu nove Odluke se navodi:

"Iznimno od stavka 1. ovog članka kreditna institucija za izloženosti iz kategorije izloženosti prema stanovništvu može status neispunjavanja obveza procjenjivati na razini pojedinog proizvoda ako je isto u skladu s internim procesom upravljanja rizicima."

Prijedlog je da se navedeni stavak korigira u dijelu u kojem se definira da se status neispunjavanja obveza procjenjuje na razini pojedinog proizvoda tj. da se navede da se procjenjuje na razini pojedine izloženosti te da stavak glasi:

"Iznimno od stavka 1. ovog članka kreditna institucija za izloženosti iz kategorije izloženosti prema stanovništvu može status neispunjavanja obveza procjenjivati na razini pojedine izloženosti ako je isto u skladu s internim procesom upravljanja rizicima."

4.c.3. Očitovanje

Prijedlog se ne prihvaća. Definicija je usklađena sa člankom 178. Uredbe (EU) 575/2013 koji koristi pojam "proizvod", a ne "izloženost".

4.b.4. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Stavkom 4. članka 6. za plasmane stanovništva, daje se mogućnost utvrđivanja statusa neispunjavanja obveza na razini "produkta" umjesto na razini klijenta.

Banka je u dosadašnjim internim procesima, termin "*individual credit facility*" koji se koristi u EU 575 i EBA smjernicama za implementaciju definicije *defaulta*, definirala kao pojedinačni kreditni ugovor (jedinствена partija plasmana).

U cilju boljeg razumijevanja i ispravne tehničke implementacije brojača dana kašnjenja i programa za prepoznavanje *defaulta* u sustave banke, molimo pojašnjenje odnosno potvrdu, da li prag materijalnosti možemo i dalje primijeniti već na razini pojedinog plasmana.

4.c.4. Očitovanje

Kreditna institucija je u mogućnosti, a kako i sami navodite, za izloženosti iz kategorije izloženosti prema stanovništvu sukladno odredbama članka 6. stavak 2. status neispunjavanja obveza procjenjivati na razini pojedinog proizvoda, odnosno kako navodite pojedinog "plasmana", ako je isto u skladu s internim procesom upravljanja rizicima.

4.b.5. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Vežano uz članak 6., stavak 5. ("*Pulling*" efekt) molimo potvrdu da se 20% kao prag za proglašenje *defaulta* po svim plasmanima dužnika treba računati na način da se u omjer stave sve bilančne bruto izloženosti plasmana koji imaju evidentiran status neispunjavanja obveza zbog kašnjenja u plaćanju sa ukupnom bruto bilančnom izloženošću klijenta.

Naime, prema formulaciji navedenog članka u Odluci, moglo bi se interpretirati da se u omjer stavlja samo dospjeli dio bilančnih izloženosti umjesto ukupna bilančna izloženost takvih plasmana.

Također, obzirom na različito definiranje kako se utvrđuje "*pulling*" efekt:

- u smjernicama EBA-e za implementaciju *default* definicije (točka 3.7.2. definira da bi u brojniku trebala biti izloženost svih plasmana jednog klijenta koji su u "*defaultu*", neovisno o razlogu "*defaulta*")

- u *ITS On Supervisory reporting on Forbearance and NPE smjernica*, točka 4.3, pasus "Key issues for the non-performing definition" (definira da bi u brojniku trebala biti izloženost plasmana koji su u defaultu zbog kašnjenja >90 dana) te
- u *ITS On Supervisory reporting on Forbearance and NPE*, u odgovoru na pitanje br. 21. iz poglavlja "Responses to questions in Consultation Paper EBA/CP/2013/06: specific questions on some aspects of the definition of non-performing exposures", gdje se ponovo definira da bi u brojniku trebala biti izloženost svih plasmana jednog klijenta koji su u "defaultu", neovisno o razlogu "defaulta".

Molimo potvrdu da se prema nacrtu izmjena Odluke, u nazivnik ne treba uključiti bilančna izloženost plasmana koji je u "defaultu po" drugoj osnovi, a ne po osnovi kašnjenja u plaćanju.

Također tražimo mišljenje, da li možemo implementaciju "pulling" efekta provesti i na način da se u brojnik stavi ukupna bilančna izloženost plasmana jednog klijenta koji su u "defaultu", ako se za takav pristup odluči cijela grupacija.

4.c.5. Očitovanje

Prijedlog se prihvaća.

Odredba članka 6. stavka 3. bit će promijenjena na način da glasi:

"(3) U slučaju iz stavka 2. ovog članka, ako kreditna institucija ima bilančne izloženosti prema dužniku koje su u statusu neispunjenja obveza i bruto knjigovodstvena vrijednost izloženosti u statusu neispunjenja obveza čini više od 20% bruto knjigovodstvene vrijednosti svih bilančnih izloženosti prema tom dužniku, smatra se da je nastupio status neispunjavanja obveza za sve bilančne i izvanbilančne izloženosti po svim proizvodima tog dužnika."

4.b.6. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Molimo pojašnjenje članka 6. stavka 7. u slučaju da banka primjenjuje status neispunjenja obveza na razini plasmana ili produkta, umjesto na razini klijenta. U smjernicama EBA-e za implementaciju "default" definicije, propisuje se tzv. "contagious effect" samo u slučaju kad se status neispunjavanja obveza implementira na razini klijenta, pri čemu isti nije opisan terminima povezanih osoba, koje ne moraju nužno biti sudužnici u pojedinačnim plasmanima, nego pojmom "joint exposure" i "joint obligor" koji ukazuju na pojam direktnog sudužništva po pojedinom kreditnom ugovoru.

4.c.6. Očitovanje

Kreditna institucija je dužna u svojim internim procedurama odrediti situacije u kojima status neispunjavanja obveza kod jednog dužnika unutar grupe povezanih osoba dovodi do učinka širenja statusa neispunjavanja obveza na druge subjekte unutar te grupe. Navedeno je usklađenje sa Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 680/2014 sukladno kojoj ako dužnik pripada grupi, razmatra se je li potrebno i izloženosti prema ostalim subjektima iz te grupe tretirati kao neprihodujuće.

4.b.7. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Svaka izmjena definicije statusa neispunjenja obveza smatra se materijalno značajnom te je, kao takva, za kreditne institucije koje primjenjuju pristup zasnovan na internim rejting-sustavima (IRB), predmet odobrenja koledža regulatora.

Trebaju li, stoga, kreditne institucije koje apliciraju za promjenu definicije statusa neispunjenja obveza u sklopu aplikacijskog paketa grupe kreditnih institucija primjenjivati članak 6., odnosno sve odredbe koje su vezane na definiciju samog statusa neispunjenja obveza, u skladu sa rokovima i načinom propisanom u Nacrtu Odluke o klasifikacije izloženosti u rizične skupine i načinu utvrđivanja kreditnih gubitka ili se trebaju izuzeti od tih odredbi te primjenjivati status neispunjenja obveza u skladu s načinom i rokovima koji će biti definirani u sklopu aplikacijskog paketa cijele grupe, a koji će biti predloženi i finalno definirani sukladno odobrenju koledža regulatora?

4.c.7. Očitovanje

Kreditne institucije za potrebe Odluke primjenjuju definiciju statusa neispunjenja obveza kako je definiran člankom 178. Uredbe (EU) br. 575/2013. i člankom 15. Odluke o provedbi Uredbe (EU) br. 575/2013 u dijelu vrednovanja imovine i izvanbilančnih stavki te izračunavanja regulatornoga kapitala i kapitalnih zahtjeva ("Narodne novine" br. 160/2013., 140/2015. i 113/2016.).

4.b.8. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Molimo potvrdu da novi Nacrt ne predviđa izmjenu pristupa izračuna starosti duga, odnosno brojanja dana zakašnjenja. Drugim riječima, ukoliko je ukupan iznos svih

dospjelih obveza postao značajan 90 dana u kontinuitetu, no u suštini dužnik kasni s plaćanjem 1 ratu, smatra li se da je u tom slučaju nastupio status neispunjavanja obveza iako najstarije nenamireno potraživanje nije starije od 30 dana? Naše mišljenje je da u tom slučaju nije nastupio status neispunjavanja obveza, budući da je evidentno da se radi o dužniku koji kontinuirano kasni s plaćanjem dospjele kamate po mjesec dana.

Možemo navesti i konkretan primjer u kojemu je Banka klijentu odobrila kredit od 100.000 kuna, na rok od 1 godine. Glavnica kredita se namiruje o dospijeću, a kamata se obračunava i naplaćuje mjesečno u iznosu od 2.000 kuna. Klijent je uredno platio kamatu 1. rujna 2009., 1. listopada 2009. nije platio, a nadalje svakog prvog u mjesecu uredno je plaćao puni iznos od 2.000 kuna. Pitanje glasi: da li dani zakašnjenja na dan 1. travnja 2010. iznose 182 dana ili 31 dan? Naime ukoliko bi se dani zakašnjenja izračunavali kao razlika od dana 1. travnja 2010. i najstarijeg nenamirenog potraživanja (obračunane kamate u iznosu 2.000 kuna koja je dospijevala na naplatu 1. listopada 2009.) oni bi u opisanom primjeru iznosili 182 dana. Međutim, ukoliko se dani kašnjenja računaju kao razlika između dana 1. travnja 2010. i najstarijeg nenamirenog potraživanja, ali ovaj put uz informaciju da komitent kasni jednu ratu, dana 1. travnja 2010. zakašnjenje bi iznosilo 31 dan. Naša pretpostavka je da u ovom slučaju zakašnjenje iznosi 31 dan.

4.c.8. Očitovanje

Odluka ne definira način brojanja dana kašnjenja, te način brojanja dana kašnjenja koji ste koristili prema postojećoj Odluci o klasifikaciji, nije potrebno mijenjati.

4.b.9. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Nacrt zahtijeva raniju implementaciju (od 1. siječnja 2019. godine) EBA-inih pravila vezanih uz definiciju "defaulta" u odnosu na EU, gdje pravila stupaju na snagu do 2021. godine. Smatramo da kreditnim institucijama treba dati više vremena kako bi se uskladile s navedenim pravilima.

Prema tome, naš prijedlog je dopustiti bankama prijelazno razdoblje koje im je potrebno kako bi adekvatno implementirale predložene promjene, a koje treba biti usklađeno s odgovarajućim EBA-inim prijelaznim razdobljem prema RTS-u. S obzirom na članak 21., predlažemo da trenutne definicije "default" statusa neispunjavanja obveza/statusa nenadoknadivosti plasmana koje pojedine banke primjenjuju za potrebe MSFI izvještajnih paketa ostanu na snazi tijekom cijelog prethodno navedenog prijelaznog razdoblja. Navedeno se ne odnosi samo na pragove, pri čemu treba uključiti prag od 2,5% za

izloženosti koje ne predstavljaju izloženosti prema stanovništvu, već i na ostale specifičnosti koje dopušta Uredba o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva.

Vezano uz pragove materijalnosti iz članka 21. (stavak 3), navedeno je da kreditna institucija u prijelaznom razdoblju (u Nacrtu definirano do 31. prosinca 2018. godine) može nastaviti primjenjivati pragove od 1.750 kuna. Međutim, Odluka o provedbi Uredbe (EU) br. 575 / 2013 dopušta korištenje relativnog praga od 2,5% od ukupne izloženosti, za izloženosti definirane člankom 147. stavkom 2. točkama a), b) i c), u slučaju izračuna kapitalnih zahtjeva korištenjem IRB pristupa. Kreditna institucija s ambicijom regulatorne IRB aplikacije je već uložila značajne napore i razvila IRB modele temeljem definicije *defaulta* koja uključuje predmetnih 2,5% te iste primjenjuje u procesima upravljanja kreditnim rizicima (sukladno use-test zahtjevima). S obzirom da je vlastita metodologija za izračun očekivanih gubitaka sukladno članku 10. Nacrta povezana s već razvijenim IRB modelima, pa tako i s definicijom "*defaulta*" korištenom za IRB pristup, a metodologija odgovara zahtjevima članka 10. Nacrta, smatramo da homogenost i integritet nisu postignuti ako se zadrže samo apsolutni pragovi od 1.750 kuna, uz dodatno zadržavanje situacije dva seta izvještavanja (lokalno regulatorno i izvještavanje za potrebe grupe konsolidacije).

S ciljem postizanja cilja - jedan set izvještaja - molimo da se u prijelaznom razdoblju kreditnim institucijama koje su razvile modele generalno u skladu s IRB zahtjevima (čak i ako nemaju odobrenje regulatora za korištenje IRB pristupa) omogući primjena definicije "*defaulta*" uključujući relativni prag od 2,5% za relevantne izloženosti. Ponavljamo i ističemo da je namjera takvog pristupa isključivo homogenizacija koja je sad i dodatno izuzetno bitna, s obzirom na zahtjevnost održavanja dvostrukog računovodstvenog sustava u kontekstu kvalitetne implementacije zahtjevnog MSFI-ja 9.

Dodatno, tražite pojašnjenje postupanja u prijelaznom razdoblju definiranom u članku 21. stavku 3. Nacrta. Da li je ispravna i prihvatljiva interpretacija da je u prijelaznom razdoblju moguće djelomično implementirati odredbe članka 6. (specifično - vezano uz pragove materijalnosti)? Primjerice, da li je moguće nastaviti koristiti postojeće pragove za izloženosti prema stanovništvu, a implementirati pragove iz članka 6. za ostale kategorije izloženosti. Napominjemo kako parcijalnu implementaciju, kao mogućnost u prijelaznom razdoblju smatramo adekvatnom te predlažemo da se u tom smislu prilagodi članak 21.

4.c.9. Očitovanje

Prijedlog se ne prihvaća. Kreditne institucije dužne su u cijelosti primijeniti članak 6. Odluke, a s EBA Smjernicom potrebno se uskladiti u roku predviđenom tom Smjernicom.

4.b.10. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Člankom 6. Nacrta Odluke definiran je status neispunjavanja obveza dužnika, te je opisan način kada započinje brojanje dana kašnjenja po obvezama dužnika. Potrebno je naglasiti da se takav način utvrđivanja statusa neispunjavanja obveza bitno razlikuje od trenutnog načina brojanja dana kašnjenja (po partiji) te da se u praksi mogu dogoditi situacije koje ćemo pokušat objasniti u nastavku, te za koje molimo očitovanje o načinu postupanja.

Primjerice za dužnika koji spada u ostale kategorije izloženosti, sukladno Nacrtu Odluke, status neispunjavanja obveza dužnika nastaje kada je dospjela bilančna izloženost veća od apsolutne i relativne komponente za koje su propisani minimalni pragovi (3.500 kn i 1%).

U odnosu na trenutno važeću Odluku o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza kreditnih institucija, predloženi način utvrđivanja statusa neispunjavanja obveza te utvrđivanje dana kada započinje brojanje dana kašnjenja razlikuje se od trenutne metodologije brojanja dana kašnjenja. Obzirom na metodološke razlike u „brojaču“ dana kašnjenja, molimo da nam odgovorite koji pristup je ispravan pri prvom utvrđivanju i provođenju umanjavanja vrijednosti sa 31. ožujka 2018.godine na primjeru u nastavku:

Primjer:

Pretpostavimo da dužnik ima jedan kredit (jedina izloženost dužnika) koji je osiguran adekvatnim instrumentom osiguranja u obliku nekretnina (diskontirani novčani tokovi iz nekretnina u potpunosti pokrivaju bruto knjigovodstveni iznos izloženosti) po kojemu je prema trenutnoj metodologiji izračuna dana kašnjenja utvrđeno kašnjenje u trajanju od 1.181 dana. Banka je poduzela pravne radnje za naplatu svojih potraživanja aktiviranjem adekvatnih instrumenata osiguranja (nekretnina), znači pokrenut je postupak prisilne naplate potraživanja iz nekretnina. Obzirom na odredbe trenutno važeće Odluke o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza KI, uzimajući u obzir propisane minimalne % ispravaka vrijednosti koje Banka mora izdvojiti (30% na glavnice radi kašnjenja duljeg od 2 godine, plus povećanje za dodatnih 5% glavnice nakon proteka 180 dana, te 100%-tni ispravak vrijednosti potraživanja po kamatama), Banka je s 31. 12. 2017.g. izdvojila ispravke vrijednosti plasmana u iznosu od 40% glavnice plasmana te je provela 100%-tni ispravak vrijednosti potraživanja po kamatama. (u našem primjeru ispravci vrijednosti glavnice iznose 1.400.000 kn, a ispravci vrijednosti kamate 30.000 kn, ukupno 1.430.000 kn)

Sukladno novoj definiciji statusa neispunjavanja obveza (prema članku 6. Nacrta Odluke) Banka je provela ponovni obračun dana kašnjenja, te je utvrđeno (pod pretpostavkom da je 31. ožujka 2018.) da dužnik kasni s podmirivanjem obveza 600 dana (obzirom da se "okidač" broja dana kašnjenja uključio kada je dospjela bilančna izloženost bila veća od

3.500 kn i kada je omjer dospjele nepodmirene bilančne izloženosti i ukupnog iznosa svih bilančnih izloženosti prema dužniku bio veći od 1%) .

Znači, Banka je poduzela pravne radnje za naplatu svojih potraživanja iz adekvatnih instrumenata osiguranja, dužnik je u statusu neispunjavanja obveza manje od 2 godine, utvrđeno je da diskontirani novčani tokovi u potpunosti pokrivaju bruto iznos izloženosti, slijedom čega bi sukladno internom modelu izračuna ECL bilo po promatranoj izloženosti dovoljno izdvojiti manje od 30% ispravaka vrijednosti (npr. 25%).

Zanima nas koji bi bio ispravan pristup za izračun kreditnih gubitaka (da li je ispravna varijanta I, varijanta II ili varijanta III a ako možda nije ispravna niti jedna varijanta, molimo navesti primjer ispravnog izračuna) i da li to znači da Banka može s 31. ožujka 2018g. izvršiti otpuštanje ispravaka vrijednosti.

Opis	kašnjenje (dani u defaultu)	glavnica	kamata	ukupna izloženost	Ispravci vrijednosti glavnice	Ispravci vrijednosti kamate	ukupni ispravci vrijednosti	Promjene - otpuštanje IV	% ispravaka vrijednosti po glavnici	% ispravaka vrijednosti po kamati	ukupni ispravci vrijednosti
trenutna Odluka o klasifikaciji	1.181	3.500.000	30.000	3.530.000	1.400.000	30.000	1.430.000		40,00%	100,00%	40,51%
Nacrt Odluke o klasifikaciji - varijanta I	600	3.500.000	30.000	3.530.000	852.500	30.000	882.500	-547.500	24,36%	100,00%	25,00%
Nacrt Odluke o klasifikaciji - varijanta II	600	3.500.000	30.000	3.530.000	875.000	7.500	882.500	-547.500	25,00%	25,00%	25,00%
Nacrt Odluke o klasifikaciji - varijanta III	600	3.500.000	30.000	3.530.000	875.000	30.000	905.000	-525.000	25,00%	100,00%	25,64%

4.c.10. Očitovanje

Primjeri iz upita nakon izmjena u Odluci nakon javne rasprave više nisu primjenjivi stoga što su uklonjene odredbe članka 6. stavci 2. i 3., iz Nacrta Odluke.

5.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Portfelj malih kredita *Članak 8.*

(1) Smatra se da izloženost kreditne institucije prema jednoj ili grupi povezanih osoba nije pojedinačno značajna ako ne prelazi iznose iz stavka 2. ovog članka (portfelj malih kredita).

(2) Kreditna institucija može provoditi procjenu umanjenja izloženosti klasificiranih u rizične skupine B i C na skupnoj osnovi ako bruto izloženost kreditne institucije prema dužniku ili grupi povezanih osoba ne prelazi sljedeće iznose:

- 1) 500.000 kuna ako ukupna aktiva kreditne institucije iznosi manje od 7 milijardi kuna
- 2) 1.000.000 kuna ako ukupna aktiva kreditne institucije iznosi više od 7 milijardi kuna, a manje od 20 milijardi kuna ili

- 3) 3.000.000 kuna ako ukupna aktiva kreditne institucije iznosi više od 20 milijardi kuna.
- (3) Aktivom iz stavka 2. ovog članka smatra se iznos aktive iskazan u revidiranim financijskim izvještajima kreditne institucije za prethodnu godinu.
- (4) Iznimno od stavka 2. ovog članka, kreditna institucija može svojim internim aktom odrediti i manji iznos ukupne izloženosti prema jednom dužniku i s njim povezanim osobama kao granicu iznad koje nije moguća procjena umanjenja izloženosti na skupnoj osnovi.
- (5) Kreditna institucija dužna je utvrđene kriterije iz stavka 2. ili 4. ovog članka dosljedno primjenjivati na sve dužnike.

5.b.1. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Je li ispravno tumačenje članka 8. stavak 2. da "kreditna institucija može (ali ne mora) provoditi procjenu umanjenja izloženosti klasificiranih u rizične skupine B i C na skupnoj osnovi...".?

5.c.1. Očitovanje

Da, kreditna institucija može (ali ne mora) provoditi procjenu umanjenja izloženosti klasificiranih u rizične skupine B i C na skupnoj osnovi, ali kreditna institucija može navedenu procjenu provoditi na pojedinačnoj osnovi.

5.b.2. Komentari i upiti u javnoj raspravi

U članku 8. Odluke o klasifikaciji utvrđeno je da kreditne institucije ne mogu provoditi procjenu umanjenja izloženosti klasificiranih u rizične skupine B i C (stupanj 3), ako bruto izloženost kreditne institucije prema dužniku ili grupi povezanih osoba prelazi iznose navedene u tom stavku.

Navedeno je u suprotnosti s odredbama IFRS-a 9, prethodno spomenutim aktima i dokumentima EBA-e, kao i dokumentom EBA-e *Final report Guidelines on credit institutions' credit risk management practices and accounting for expected credit loss*. Broj: EBA/GL/2017/06 od 12. svibnja 2017. godine.

Tim dokumentima definirano je da banke mogu provoditi pojedinačnu i skupnu procjenu gubitaka pri čemu iznosi nisu kriterij.

O tome govori i točka B 5.5.3. IFRS-a 9:

"Međutim, ovisno o vrsti financijskog instrumenta i dostupnim podacima o kreditnim rizicima za određenu skupinu financijskih instrumenata, subjekt možda neće biti u stanju utvrditi znatne promjene kreditnog rizika za pojedine financijske instrumente prije prekoračenja dospijeca financijskog instrumenta. To može biti slučaj s financijskim instrumentima kao što su zajmovi građanstvu, kod kojih se malo ili nimalo podataka o kreditnom riziku rutinski prikuplja i prati po pojedinom instrumentu sve dok klijent ne prekrši ugovorne uvjete. Ako se promjene kreditnog rizika za pojedine financijske instrumente ne uoče prije prekoračenja njihova dospijeca, rezervacije za umanjene vrijednosti koje bi se temeljile samo na podacima o kreditnom riziku za pojedini instrument ne bi vjerno odražavale promjene kreditnog rizika nakon početnog priznavanja."

Nadalje, točkom B 5.5.5. IFRS-a utvrđeno je:

"Za potrebe određivanja znatnih povećanja kreditnog rizika i priznavanja rezervacija za umanjene vrijednosti na skupnoj osnovi, subjekt financijske instrumente može svrstati u skupine, i to na temelju zajedničkih obilježja kreditnog rizika, kako bi se omogućila lakša provedba analize radi pravovremenog utvrđivanja znatnih povećanja kreditnog rizika. Subjekt ne smije prikriti navedene podatke svrstavanjem financijskih instrumenata s različitim obilježjima kreditnog rizika u istu skupinu. Primjeri zajedničkih obilježja kreditnog rizika mogu uključivati, ali nisu ograničeni na, sljedeće:

- (a) vrstu instrumenta;
- (b) ocjene kreditnih rizika;
- (c) vrstu osiguranja plaćanja;
- (d) datum početnog priznavanja;
- (e) preostali rok do dospijeca;
- (f) djelatnost;
- (g) zemljopisni položaj zajmoprimca i
- (h) vrijednost osiguranja plaćanja u odnosu na financijsku imovinu ako ono utječe na vjerojatnost neispunjavanja obveza (npr. u nekim zakonodavstvima zajmovi koji se ne mogu podmiriti ijednom drugom imovinom ili omjeri najma i vrijednosti imovine)."

Iz navedenog je vidljivo da ne postoji ograničenje u iznosu temeljem kojeg bi trebalo provoditi grupiranje na skupnoj osnovi. Ako bi ostala ovakva, predložena, definicija tad bi banke npr. imale problema s utvrđivanjem ispravaka vrijednosti za npr. naknade za platni

promet. S obzirom na definiciju izračuna očekivanog gubitka (EL) za ovakve instrumente bi trebalo ispravke vrijednosti utvrđivati na skupnoj razini, a ne na razini pojedinačnog dužnika.

5.c.2. Očitovanje

Prijedlog se ne prihvaća. Smatramo da obveza procjene očekivanih kreditnih gubitaka na pojedinačnoj osnovi za izloženosti iznad određenog iznosa isto tako nije u suprotnosti s odredbama MSFI-a 9.

6.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

2.1.1. RIZIČNA SKUPINA A

Kriteriji za klasifikaciju i umanjnje izloženosti u rizičnoj skupini A

Članak 9.

- (1) U rizičnu skupinu A mogu se rasporediti samo izloženosti prema dužniku koji u skladu sa člankom 6. ove Odluke nije u statusu neispunjavanja obveza.
- (2) Kreditna institucija dužna je izloženosti rasporediti u rizičnu podskupinu:
  - 1) A-1 ako se nakon početnog priznavanja kreditni rizik pojedine dužnikove izloženosti nije znatno povećao,
  - 2) A-2 ako se nakon početnog priznavanja kreditni rizik pojedine dužnikove izloženosti znatno povećao.
- (3) Kreditna institucija dužna je sukladno odredbama MSFI-a 9 provesti odgovarajuće umanjnje vrijednosti i rezerviranje izloženosti u iznosu jednakom:
  - 1) očekivanim kreditnim gubicima u dvanaestomjesečnom razdoblju za rizičnu podskupinu A-1,
  - 2) očekivanim kreditnim gubicima tijekom vijeka trajanja za rizičnu podskupinu A-2.

6.b.1. Komentari i upiti u javnoj raspravi

U članku 9. stavku 3. Nacrta navedeno je da je sukladno odredbama MSFI 9 potrebno provesti odgovarajuće umanjnje vrijednosti i rezerviranje izloženosti klasificirano u rizične skupine A-1 i A-2. Obzirom na definiciju izloženosti iz članka 3. Nacrta molimo Vas potvrditi da je umanjnje potrebno primijeniti i na potraživanja po kamati i to u jednakom postotku umanjnja.

6.c.1. Očitovanje

Odlukom nije propisano treba li se umanjene za rizične skupine A-1 i A-2 primijeniti na sve dijelove jedne izloženosti u jednakom ili različitom postotku. Kreditna institucija dužna je pri definiranju postupanja u ovom slučaju primijeniti MSFI 9.

7.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Opći zahtjevi za metode procjene očekivanih kreditnih gubitaka

Članak 10.

- (1) Kreditna institucija dužna je u svojim internim aktima propisati indikatore za utvrđivanje povećanog kreditnog rizika dužnika koji se koriste za prijelaz izloženosti iz rizične podskupine A-1 u rizičnu podskupinu A-2.
- (2) U smislu stavka 1. ovog članka kreditna institucija dužna je kao obvezni indikator uzeti urednost dužnika u podmirivanju dospjelih obveza. Ako dužnik kasni sa plaćanjima svojih dospjelih izloženosti prema kreditnoj instituciji koje su u obuhvatu ove Odluke duže od 30 dana, ali još uvijek u rokovima koji ne prelaze 90 dana, kreditna institucija dužna ga je rasporediti u rizičnu podskupinu A-2. Ova odredba ne odnosi se na izloženosti prema središnjoj državi i druge izloženosti za koje kreditna institucija može dokazati da kašnjenje od 30 dana nije relevantan indikator.
- (3) U svrhu adekvatnosti procjene očekivanih kreditnih gubitaka kreditna institucija je dužna detaljno propisati sljedeće:
  - 1) odgovarajuće procese i kontrolne mehanizme za potrebe razvoja i primjene metoda procjene očekivanih kreditnih gubitaka s ciljem osiguravanja njihovog integriteta te pravovremenog uključivanja relevantnih podataka,
  - 2) neovisan redoviti proces praćenja učinkovitosti metoda i
  - 3) redovitu reviziju procesa utvrđivanja očekivanih kreditnih gubitaka od strane unutarnje revizije ili druge usporedive neovisne jedinice koja obavlja poslove revizije.
- (4) Kreditna institucija dužna je uspostaviti postupke kojima će se primjereno adresirati nedostaci utvrđeni u procesima i kontrolnim mehanizmima iz stavka 3. ovog članka.

7.b.1. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Vezano za članak 10. stavke 1. i 2. mišljenja smo da bi ovaj dio trebao biti izdvojen u zaseban dio Odluke o klasifikaciji, gdje bi ujedno bilo propisano, koje indikatore minimalno očekuje HNB, kao nadležno tijelo, da Banke uzmu u obzir prilikom utvrđivanja

plasmana sa znatnim povećanjem kreditnog rizika koji bi bili razvrstani u rizičnu podskupinu A-2, odnosno bili bi razvrstani u stupanj (*stage*) 2.

Prijedlog je da to budu npr.:

1. dani neurednosti u podmirivanju obveza između 30 i 90 dana (uz iznimku kako je predviđeno prijedlogom Odluke o klasifikaciji),
2. financijske obveze / EBITDA.
3. negativan kapital,
4. nedostatan udjel kapitala,
5. pokriće kamata - EBIT / troškovi kamata,
6. novčani tok – veliki pad ili negativan EBITDA,
7. značajan pad prihoda,
8. značajan gubitak,
9. promjene u obrtnom kapitalu (npr. povećanje dana vezivanja obveza i zaliha),
10. mogućnost podmirivanja duga – raspoloživi noćani tok / godišnji iznos za podmirivanje duga,
11. značajno sniženje pokrivenosti instrumentima osiguranja, pogotovo kod hipotekarnih i lombardnih kredita kod kojih se odluke donose temeljem instrumenata osiguranja,
12. smanjen ili loš interni rejting, ako ga banke imaju,
13. blokada računa,
14. neplaćene dospjele obveze,
15. neplaćanje poreznih obveza i dr.

Na ovaj način osigurana bi bila jasnoća i izbjegnute eventualne nesuglasice oko kriterija između banaka i nadležnog tijela, osigurana u velikom djelu jednoobraznost i ujednačenost primjene kriterija.

7.c.1. Očitovanje

Prijedlog se ne prihvaća. Smatramo kako je kroz navedene odredbe omogućeno kreditnim institucijama da internim aktima propišu indikatore za značajno povećanje kreditnog rizika sukladno MSFI 9.

7.b.2. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Vežano uz članak 10. stavak 2. Odluke o klasifikaciji - u ovom stavku navedeno je:

"...Ako dužnik kasni sa plaćanjima svojih dospjelih izloženosti prema kreditnoj instituciji koje su u obuhvatu ove Odluke duže od 30 dana, ali još uvijek u rokovima koji ne prelaze 90 dana..."

S obzirom na definicije za potrebe utvrđivanja plasmana s povećanim rizikom, ali i definicije u vezi neurednosti obveza iz ove Odluke i članka 178. CRR-a, radi usklađenja terminologije, predlažemo da ovaj dio teksta glasi:

"...Ako dužnik nije ispunio svoju obvezu prema kreditnoj po bilo kojoj značajnoj kreditnoj obvezi više od 30 dana, ali još uvijek u rokovima manje ili jednako 90 dana..."

Mišljenja smo da bi takva definicija bila usklađena sa člankom 178. CRR-a, odredbama ove Odluke u vezi stjecanja statusa neispunjenja obveza kao i drugim propisima EBA-e.

7.c.2. Očitovanje

Prijedlog se ne prihvaća. Smatramo da je odredba članka 10. stavka 2. u cijelosti u skladu s člankom 178. CRR-a.

8.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

2.1.2. RIZIČNE SKUPINE B I C

Kriteriji za klasifikaciju izloženosti u rizične skupine B i C

Članak 11.

(1) Kreditna institucija dužna je izloženosti prema dužniku koji je u skladu sa člankom 6. ove Odluke u statusu neispunjavanja obveza klasificirati u rizičnu podskupinu B-1 ili lošiju i provesti odgovarajuće umanjenje vrijednosti i rezerviranje. Umanjenje vrijednosti u rizičnoj podskupini B-1 mora biti minimalno za 2 postotna boda više od umanjenja koje je izloženost imala ili bi imala u rizičnoj podskupini A-2.

8.b.1. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Predloženi mehanizam koji predviđa minimalno umanjenje vrijednosti od 2 p.p. od umanjenja vrijednosti koje je plasman imao ili bi imao u rizičnoj skupini A2 predstavlja izuzetno zahtjevnu tehničku doradu te ga je nemoguće implementirati u predviđenom roku.

Općenito, pristup za stadij 3 metodološki se značajno razlikuje od pristupa za stadij 2. Primjerice, umanjenja vrijednosti za izloženosti u statusu "default" mogu se razlikovati od

izloženosti do izloženosti jer se temelje na različitim izvorima naplate i njihovoj različitoj adekvatnosti - stoga usporedba s izračunom temeljenim na parametrima za stadij 2 (a parametri su izračunati na razini cijelog portfelja) nije izvediva.

Dodatno, smatramo da ovakva definicija nije u skladu s kriterijima individualne procjene na pojedinačnoj osnovi, a s obzirom na visoke stope pokrivenosti plasmana u statusu neispunjavanja obveza izdvojenim ispravcima vrijednosti smatramo da ovakva definicija nema materijalan učinak na plasmane koji se promatraju na pojedinačnoj osnovi.

U slučaju plasmana stanovništva kod skupne procjene umanjena vrijednosti za plasmane u statusu neispunjavanja obveza, parametri izračuna očekivanog gubitka se procjenjuju na skupnoj osnovi (grupi plasmana sličnog profila rizika), pa je zahtjev da se na pojedinačnoj osnovi po pojedinom plasmanu utvrđuje prijašnji ili možebitni postotak rezerviranja u slučaju da je plasman u skupini A2, u suprotnosti sa skupnom procjenom. Također, sam MFSI 9 ni na koji način ne propisuje minimalne stope rezerviranja ni za jedan stadij rizika ili klasifikaciju plasmana.

Ukoliko bi se i dalje inzistiralo na primjeni ove odredbe nužno je odobriti rok prilagodbe od 12 mjeseci, a u cilju lakše implementacije, bilo bi jednostavnije utvrditi jednu generalnu minimalnu stopu za plasmane u statusu neispunjavanja obveza umjesto da se minimalna stopa određuje po svakom plasmanu pojedinačno.

8.c.1. Očitovanje

Prijedlog se djelomično prihvaća. Predloženi minimum od 2% zadržati će se kao pravilo uz mogućnost da kreditna institucija može odrediti i umanjene vrijednosti niže od 2% u Odlukom propisanim uvjetima. Odredbe članka 11. stavka 1. i 2 biti će izmijenjena na način da glasi:

"(1) Kreditna institucija dužna je izloženosti prema dužniku koji je u skladu s ovom Odlukom u statusu neispunjavanja obveza klasificirati u rizičnu podskupinu B-1 ili lošiju i provesti odgovarajuće umanjene vrijednosti i rezerviranje. Umanjenje vrijednosti u rizičnoj podskupini B-1 mora biti minimalno 2 %.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka kreditna institucija može procijeniti da umanjene vrijednosti izloženosti prema dužniku koji je u statusu neispunjavanja obveza u rizičnoj podskupini B-1 iznosi manje od 2%, no pritom je kreditna institucija dužna uzeti u obzir rizik ili vjerojatnost nastanka kreditnoga gubitka na način koji odražava vjerojatnost nastanka kreditnoga gubitka i vjerojatnost izostanka kreditnoga gubitka, čak i ako je vjerojatnost nastanka kreditnoga gubitka vrlo mala."

9.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Umanjenje izloženosti rizične skupine B i C

Članak 12.

(1) Umanjenje vrijednosti po pojedinim izloženostima klasificiranih u rizične skupine B i C utvrđuje se kao pozitivna razlika između bruto knjigovodstvenog iznosa pojedine izloženosti i sadašnje vrijednosti procijenjenih dužnikovih budućih novčanih tokova, diskontiranih uz primjenu efektivne kamatne stope.

(2) Pri procjeni budućih novčanih tokova s osnove naplate iz adekvatnih instrumenata osiguranja kreditna institucija dužna je primijeniti odgovarajuće faktore umanjenja u odnosu na tržišnu vrijednost i odgovarajući interno procijenjeni rok naplate. Faktori umanjenja i rok naplate trebaju uvažavati praksu kreditne institucije i dosadašnje iskustvo u naplati iz adekvatnih instrumenata osiguranja, uvjete u gospodarskom i pravnom okružju u kojima kreditna institucija posluje, te odgovarajuće karakteristike instrumenta osiguranja.

(3) Ako nastupi status neispunjavanja obveza, a procjena budućih novčanih tokova temelji se na vrijednosti adekvatnih instrumenata osiguranja, te ako kreditna institucija ne poduzme odgovarajuće pravne radnje za naplatu svojih potraživanja aktiviranjem instrumenata osiguranja, dužna je te izloženosti rasporediti u rizičnu podskupinu B-1 ili lošiju i za njih provesti stopostotno umanjenje vrijednosti izloženosti na osnovi potraživanja po kamatama te odgovarajuće umanjenje vrijednosti u visini od najmanje 10% izloženosti po glavnici. Ako kreditna institucija ne poduzme odgovarajuće pravne radnje za naplatu svojih potraživanja aktiviranjem adekvatnih instrumenata osiguranja u roku od godinu dana od stupanja dužnika u status neispunjavanja obveza, dužna je provesti umanjenje vrijednosti od najmanje 20% izloženosti po glavnici.

(4) Bez obzira na pravne radnje poduzete radi naplate potraživanja kreditne institucije aktiviranjem instrumenata osiguranja, ako naplata nije obavljena u roku od dvije godine, računajući od dana kada je nastupio status neispunjavanja obveza dužnika, kreditna institucija dužna je nenaplaćene izloženosti do dana njihove naplate raspoređivati u rizičnu podskupinu B-1 ili lošiju te, uzimajući u obzir preostale izgleda za naplatu, provesti stopostotno umanjenje vrijednosti potraživanja na osnovi potraživanja po kamatama te umanjenje vrijednosti u visini od najmanje 30% potraživanja po glavnici te ga svakih daljnjih 180 dana povećavati za još 5% potraživanja po glavnici.

(5) Kreditna institucija dužna je provesti umanjenje vrijednosti iz stavaka 3. i 4. ovog članka bez obzira na sadašnju vrijednost procijenjenih budućih novčanih tokova s osnove naplate iz instrumenta osiguranja. Ako je gubitak po izloženostima osiguranima adekvatnim instrumentima osiguranja izračunat u skladu s člankom 12. stavkom 1. ove Odluke veći od onog koji proizlazi iz stavaka 3. i 4. ovog članka, kreditna institucija dužna

je provesti odgovarajuće umanjene vrijednosti izračunato u skladu s člankom 12. ove Odluke.

(6) Povećavanje umanjena vrijednosti izloženosti iz stavka 4. ovog članka za po 5% svakih 180 dana kreditna institucija nije dužna provoditi iznad iznosa od 80% potraživanja po glavnici izloženosti isključivo ako može dokazati da je nadoknadivost izloženosti iz procjene budućih novčanih tokova svedenih na sadašnju vrijednost veća od 20% potraživanja po glavnici izloženosti.

(7) Za izloženosti iz stavaka 3. i 4. ovog članka smatra se da postoji neizvjesnost naplate kamatnih prihoda, te se odgađa priznavanje tih prihoda u računu dobiti i gubitka do njihove naplate. Potraživanja s osnove kamatnih prihoda iz ovog stavka kreditna institucija dužna je evidentirati u svojim poslovnim knjigama na računima izvanbilančne evidencije.

(8) Faktori umanjena i rok naplate iz stavka 2. ovog članka ne mogu biti manji od minimalnih referentnih vrijednosti iz Priloga 1., koji je sastavni dio ove Odluke.

(9) Ako je rok u kojemu je izvjesno da će budući novčani tokovi po pojedinoj izloženosti biti kraći od jedne godine, računajući od datuma bilance, kreditna institucija nije dužna izračunavati sadašnju vrijednost procijenjenih budućih novčanih tokova. U tom slučaju kreditna institucija će umanjene vrijednosti po pojedinoj izloženosti utvrditi kao razliku između bruto knjigovodstvenog iznosa izloženosti i procijenjenih budućih novčanih tokova po toj izloženosti.

(10) Ako izloženost nije osigurana adekvatnim instrumentom osiguranja, te se budući novčani tokovi po određenoj izloženosti ne mogu pouzdano procijeniti, kreditna institucija dužna je provesti odgovarajuće umanjene vrijednosti izloženosti i klasificirati te izloženosti u odgovarajuću rizičnu skupinu, i to:

1) ako dužnik kasni s podmirivanjem obveza dulje od 90 dana do 180 dana, kreditna institucija dužna je provesti povećanje umanjena vrijednosti minimalno za 2 postotna boda više od umanjena koje je izloženost imala ili bi imala u rizičnoj podskupini A-2,

2) ako dužnik kasni s podmirivanjem obveza dulje od 180 dana do 270 dana, kreditna institucija dužna je provesti umanjene vrijednosti veće od 30% izloženosti,

3) ako dužnik kasni s podmirivanjem obveza dulje od 270 dana do 365 dana, kreditna institucija dužna je provesti umanjene vrijednosti veće od 70% izloženosti,

4) ako dužnik kasni s podmirivanjem obveza dulje od 365 dana, kreditna institucija dužna je provesti stopostotno umanjene vrijednosti izloženosti.

(11) Pri procjeni umanjena vrijednosti za izloženosti iz članka 8. ove Odluke kod kojih se procjena provodi na skupnoj osnovi kreditna institucija dužna je primijeniti kriterije iz stavka 10. ovog članka.

(12) Ako kreditna institucija na temelju pogoršane kreditne sposobnosti dužnika utvrdi veći gubitak od onog koji proizlazi iz stavka 10. ovog članka, dužna je provesti umanjene vrijednosti u visini takvog, većega gubitka.

(13) Iznimno od stavka 11. ovoga članka kreditna institucija koja ima razvijenu internu metodologiju koja bolje odražava rizik izloženosti za koje se procjena umanjena provodi na skupnoj osnovi može za te izloženosti procjenu umanjena provoditi primjenom vlastite interne metodologije.

9.b.1. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Obzirom da MSFI 9 ni na koji način ne propisuje minimalne stope umanjena ni u jednom stadiju (*stage-u*) kreditnog rizika, ni po jednom pristupu u načinu izračuna (individualna ili skupna procjena očekivanih gubitaka), smatramo da Odluka od siječnja 2018.g. ne bi više trebala propisivati minimalne stope umanjena. Ukoliko bi takve odredbe ipak ostale na snazi, molimo da se Odlukom omogući bankama koje imaju razvijene modele procjene očekivanog gubitka na temelju vlastitih povijesnih podataka, da iste koriste u procjeni potrebne razine umanjena vrijednosti plasmana. Naime, predloženim izmjenama Odluke je u članku 12. stavka 13., omogućeno korištenje internih modela samo kod neosiguranih plasmana, kod procjene na skupnoj osnovi. Molimo da se isto omogući i u slučaju kada se procjena umanjena za osigurane plasmane radi na skupnoj osnovi. S tim u vezi, molimo i pojašnjenje procedure koju je potrebno proći u svrhu odobrenja modela koji banka namjerava koristiti za procjenu umanjena, od strane HNB-a.

9.c.1. Očitovanje

Pri procjeni umanjena vrijednosti za izloženosti iz članka 8. ove Odluke kod kojih se procjena provodi na skupnoj osnovi kreditna institucija dužna je primijeniti kriterije iz stavka 9. članka 12. Odluke, neovisno o tome radi li se o osiguranoj ili neosiguranoj izloženosti. Iznimno kreditna institucija koja ima razvijenu internu metodologiju koja bolje odražava rizik izloženosti za koje se procjena umanjena provodi na skupnoj osnovi može za te izloženosti procjenu umanjena provoditi primjenom vlastite interne metodologije. Za internu metodologiju iz stavka 13. članka 12. nije potrebno odobrenje Hrvatske narodne banke. Odluka ne predviđa izdavanje odobrenja za modele kojima se procjenjuju očekivani gubici.

9.b.2. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Vezano na članak 12. stavak 1. Nacrta Odluke o klasifikaciji izloženosti u rizične skupine i načinu utvrđivanja kreditnih gubitaka po pitanju efektivne kamatne stope po kojoj se diskontiraju budući novčani tokovi s osnove adekvatnih kolaterala. Trenutni način diskontiranja kolaterala je po stopi PGS (stopa koja ne uključuje utjecaj tokova sigurnosnog pologa pri izračunu efektivne kamatne stope) dok se kod cjelokupno dospjele izloženosti uzima zakonski propisana zatezna kamata. Molili bi samo potvrdu da li se može i dalje navedeno primijeniti.

9.c.2. Očitovanje

Kreditne institucije su dužne primjenjivati efektivnu kamatnu stopu i način njenog izračuna, a kako ju propisuje MSFI 9 u svojim definicijama u dodatku A. Iste odredbe su prenesene u članku 3. stavku 1. točka 12. Odluke. Iz Odluke je brisana poveznica sa PGS budući da Odlukom o efektivnoj kamatnoj stopi ("Narodne novine" br. 105/2017), ista više nije propisana, ali kreditna institucija može, ako tako odluči, koristiti efektivnu kamatnu stopu iz navedene Odluke (osim za kupljenu ili stvorenu financijsku imovinu umanjenu za kreditne gubitke).

9.b.3. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Vezano uz članak 12. stavak 2. i obvezu primjene odgovarajućih faktora umanjenja u odnosu na tržišnu vrijednost adekvatnih instrumenata osiguranja (kolaterala) i roka naplate, kreditna institucija obvezna je primijeniti faktor i rok naplate, koji uvažava dosadašnje iskustvo kreditne institucije u naplati iz tih adekvatnih instrumenata osiguranja. HNB je definirao očekivani rok naplate za stambene objekte od 2 godine. Obzirom da štedionica ne može, temeljem dosadašnjih iskustava (premali broj slučajeva) definirati svoj rok naplate, da li smo obvezni primijeniti minimalni rok koji je definirao HNB?

9.c.3. Očitovanje

Odredbama članka 12. stavka 2. nije ništa promijenjeno u odnosu na trenutno važeću Odluku. Kako je propisano člankom 18. stavkom 2. i 3. faktori umanjjenja i rokovi naplate za stambene objekte ne mogu biti manji od minimalnih referentnih vrijednosti iz Priloga 1., koji je sastavni dio ove Odluke.

9.b.4. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Člankom 12. stavkom 3. propisan je tretman samo plasmana koji su u "defaultu" i koji su osigurani adekvatnim instrumentima osiguranja. Kakav je tretman neosiguranih plasmana?

9.c.4. Očitovanje

Za izloženosti koje nisu osigurane adekvatnim instrumentima osiguranja člankom 12. Odluke također su propisane primjerene odredbe uključujući i mogućnost da ako se budući novčani tokovi po određenoj izloženosti ne mogu pouzdano procijeniti umanjjenje vrijednosti bude utvrđeno prema danima kašnjenja.

9.b.5. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Vezano uz članak 12. stavak 3. molimo pojašnjenje što se smatra (ili je prihvatljivo) pod pojmom "odgovarajuće pravne radnje za naplatu svojih potraživanja aktiviranjem instrumenata osiguranja". Da li sama radnja poslane zadužnice, zapljene spada pod navedene "odgovarajuće pravne radnje"?

9.c.5. Očitovanje

Odgovarajuće pravne radnje su sve one pravne radnje koje stoje na raspolaganju kreditnoj instituciji u postupku naplate, uključujući i pravne radnje za naplatu potraživanja aktiviranjem adekvatnih instrumenata osiguranja. Isto tako vas upućujemo na odgovor na pitanje u sklopu pitanja i odgovora na Odluku o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih

obveza kreditnih institucija broj 36. objavljenih na mrežnim stranicama HNB-a. Sukladno navedenom odgovoru pravna radnja je svaka manifestacija ljudske volje za koju su vezani određeni pravni učinci. Odnosno svaka pravna radnja kreditne institucije koja bi za posljedicu imala naplatu, i to po osnovi aktiviranja instrumenata osiguranja, smatrala bi se poduzetom odgovarajućom pravnom radnjom (tako se npr. opomena ne bi mogla smatrati pravnom radnjom, dok bi aktiviranje zadužnice bila odgovarajuća pravna radnja).

9.b.6. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Vezano za članak 12. stavak 3. definirano je da se za potraživanja po kamatama treba provesti 100% ispravak vrijednosti. Da li je ispravna interpretacija da se do isteka tog roka (ako nisu poduzete pravne radnje unutar roka od 1 g.) priznaju potraživanja po kamatama uz ispravak vrijednosti izračunat u skladu sa IFRS9 ("*unwinding*"), a nakon proteka roka se provodi "dodatan" ispravak vrijednosti do 100% i budući kamatni prihodi se evidentiraju na računima vanbilance. Ukoliko su poduzete pravne radnje za naplatu (poslana zapljena ili zadužnica) provodi se samo ispravak vrijednosti u skladu sa IFRS9 pravilima?

Člankom 12. stavkom 4. definirano je da se treba provesti 100% umanjenje vrijednosti potraživanja po kamatama u određenim slučajevima. Da li se pod naplatom podrazumijeva naplata cjelokupnog dospjelog dugovanja ili samo dijela dugovanja - dio dugovanja tj. do izlaska iz defaulta? ili povratak u A-2?

I da li se u tom slučaju nenaplaćeni, a isključeni kamatni prihodi vraćaju u bilancu?

Npr. od 5.000 HRK dospjelog dugovanja temeljem aktivirane zapljene naplaćeno je 1.500 HRK tog dugovanja i ustrojen je redovit priljev, ali u manjim iznosima. Da li je u navedem slučaju potrebno postupati u skladu sa stavkom 4. na način da se provede ispravak vrijednosti u visini najmanje 30% potraživanja i raspoređivanje u B-1 ili lošiju rizičnu skupinu ili je potrebno napraviti ispravak vrijednosti u skladu sa IFRS9 pravilima?

Također, da li je ispravno tumačenje da ukoliko su poduzete pravne radnje za naplatu (poslana zapljena ili zadužnica), a naplata (djelomična ili u potpunosti) nije obavljena u roku 2 g. da se do isteka tog roka priznaju potraživanja po kamatama uz ispravak vrijednosti izračunat u skladu sa IFRS9 ("*unwinding*"), a nakon proteka roka se provodi "dodatan" ispravak vrijednosti do 100% i budući kamatni prihodi se evidentiraju na računima vanbilance?

Nadalje, Nacrt Odluke u članku 12. regulira umanjenje izloženosti rizične skupine B i C, te tretman glavnice i kamate. U točkama 3. i 4. opisani su slučajevi za koje se smatra da postoji neizvjesnost naplate kamatnih prihoda, te se određuje najmanji postotak

umanjenja potraživanja po glavnici i evidentiranje potraživanja s osnove kamatnih prihoda na računima izvan bilančne evidencije. U točki 3. navedeno je da ako nastupi status neispunjavanja obveza, a procjena budućih novčanih tokova temelji se na vrijednosti adekvatnih instrumenata osiguranja, te ako kreditna institucija ne poduzme odgovarajuće pravne radnje za naplatu svojih potraživanja aktiviranjem instrumenata osiguranja, dužna je te izloženosti rasporediti u rizičnu podskupinu B-1 ili lošiju i za njih provesti stopostotno umanjenje vrijednosti izloženosti na osnovi potraživanja po kamatama.

U točki 4. navedeno je da ukoliko kreditna institucija ne obavi naplatu u roku dvije godine od nastupa statusa neispunjavanja obveza treba provesti stopostotno umanjenje vrijednosti po osnovi potraživanja po kamatama.

Na osnovu ranije navedenog ako kreditna institucija poduzme pravne radnje za naplatu svojih potraživanja aktiviranjem instrumenata osiguranja, da li u tom slučaju može priznati kamatne prihode sukladno MSFI-ju 9, koji za *Stage 3* dopušta priznavanje kamatnih prihoda na neto glavnici kredita? Ako se u navedenom slučaju mogu priznati kamatni prihodi sukladno primjeni MSFI-a 9 kako postupiti u slučaju ako se pravne radnje poduzmu u roku nakon što nastupi status neispunjavanja obveza (npr. ako u trenutku poduzimanja pravnih radnji dužnik kasni 110 dana s plaćanjem svojih obveza), odnosno može li se i u tom slučaju priznati kamatni prihod na neto glavnici tek od dana poduzimanja pravnih radnji za naplatu potraživanjem aktiviranjem instrumenata osiguranja ili se mogu priznati kamatni prihodi od dana kada je nastao status neispunjavanja obveza (kašnjenje 90 dana) ili u tom slučaju nije moguće priznati kamatne prihode u razdoblju od dvije godine, računajući od dana kada je nastupio status neispunjavanja obveza dužnika, odnosno obračun kamata se provodi u izvan bilančnoj evidenciji?

Ako Banka poduzme pravne radnje naplate iz adekvatnih instrumenata osiguranja, no u razdoblju od dvije godine nije uspjela provesti navedenu naplatu da li se za priznatu kamatu u računu dobiti i gubitka u razdoblju od dvije godine treba provesti stopostotno umanjenje vrijednosti i nastaviti obračunavati kamate u izvan bilančnoj evidenciji?

Da li odredbe članka 12. dozvoljavaju banci da postupa s priznavanjem kamatnih prihoda na postojeći način da nakon promjene klasifikacije potraživanja iz rizične skupine A u B1 provodi obračun kamata u izvan bilančnoj evidenciji, a prizna kamatne prihode tek po naplati.

Predlažemo da se dio članka 12. stavak 3. i 4. koji propisuje obvezu 100% umanjenja izloženosti potraživanja po kamatama izostavi u konačnom tekstu Odluke, te da se u predmetnom članku 12. stavicama 3. i 4. propiše minimalni % umanjenja na razini cijele izloženosti. Također predlažemo da se članak 12. stavak 7. izbriše u cijelosti. Mišljenja smo da se zbog materijalno neznačajne izloženosti potraživanja po kamatama zahtjeva specifičnost koja otežava implementaciju MSFI 9 i stvara operativno troškove zbog

dvostrukih administriranja, izvještavanja, analiza itd. Naime HNB nije u članku 12. stavcima 1. i 2. propisao računovodstveno evidentiranje potraživanja po kamatama te je time ostavio mogućnost kreditnim institucijama da organiziraju računovodstveno evidentiranje istog sukladno vlastitoj interpretaciji MSFI 9 koju je potrebno prethodno usuglasiti sa vanjskom revizijom. Propisujući računovodstveni tretman potraživanja po kamatama u članku 12. stavak 3, 4 i 7 HNB zahtjeva od kreditnih institucija da razvijaju informatičke sustave kao i odgovarajuće procese koji će podržati različiti računovodstveni i izvještajni tretman za izloženosti iz članka 12. stavka 3. ,4. i 7. u odnosu na računovodstveni i izvještajni tretman izloženosti iz članka 12. stavka 1. i 2., a što će zasigurno rezultirati značajnim povećanjem troškova u svim kreditnim institucijama pa tako i kod nas.

9.c.6. Očitovanje

Primjedba se djelomično prihvaća.

Ako je kreditna institucija poduzela pravne radnje za naplatu navedenih potraživanja može na iste, priznavati potraživanja po kamatama.

Za izloženosti iz stavaka 3., 5., i 6., kreditna institucija ima mogućnost izbora, te može zadržati postojeće rješenje ili konzistentno na sve takve izloženosti primijeniti iznimku iz novog stavka 7. koji glasi:

"(7) Iznimno od stavka 3., 5. i 6. ovoga članka kreditna institucija može nenaplaćene izloženosti iz tih stavaka, provesti umanjene vrijednosti izloženosti u visini od najmanje 40% izloženosti ako naplata nije obavljena u roku od dvije godine, računajući od dana kada je nastupio status neispunjavanja obveza dužnika, te ga svakih daljnjih 180 dana povećavati za još 6% izloženosti. Ako kreditna institucija odluči primijeniti ovu iznimku dužna ju je konzistentno primjenjivati na sve izloženosti koje podliježu tim odredbama."

9.b.7. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Da li možemo smatrati da se odredbe iz članka 12. stavak 3., 4., 5. i 6. i dalje odnose samo na pojedinačno značajne izloženosti? Drugim riječima, da li za portfelj kredita osiguranih adekvatnim instrumentima osiguranja koji po izloženosti spadaju u portfelj malih kredita (uglavnom „stambeni krediti“) je potrebno primijeniti članak 12. obzirom da se ispravak vrijednosti takvog portfelja radi na skupnoj osnovi po interno razvijenoj metodologiji. Smatramo da interna metodologija odražava stanje na tržištu nekretnina uzimajući u obzir teškoće i sporst procesa prodaje kolaterala.

9.c.7. Očitovanje

Na portfelj malih kredita iz članka 8. Odluke odnose se odredbe članka 12. stavka 9., koje propisuju da se na izloženosti iz portfelja malih kredita primjenjuju pravila koja propisuje umanjene vrijednosti izloženosti sukladno brojanju dana zakašnjenja, odnosno pri procjeni umanjena vrijednosti za izloženosti iz članka 8. Odluke kod kojih se procjena provodi na skupnoj osnovi kreditna institucija dužna je primijeniti kriterije iz stavka 9. članka 12. Iznimno kreditna institucija koja ima razvijenu internu metodologiju koja bolje odražava rizik izloženosti za koje se procjena umanjena provodi na skupnoj osnovi može za te izloženosti procjenu umanjena provoditi primjenom vlastite interne metodologije. Stoga kreditna institucija na izloženosti iz portfelja malih kredita iz članka 8. Odluke nije dužna primijeniti odredbe od stavka 3. do 6. ili 7. članka 12. Odluke.

9.b.8. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Cjelokupni članak 12. nije usklađen s odredbama IFRS-a 9 niti s praksom utvrđivanja očekivanog gubitka. Nadalje nigdje iz Odluke o klasifikaciji nije vidljivo izračunavanje očekivanog gubitka koji se u praksi izračunava kao $PD \times LGD \times EAD$.

9.c.8. Očitovanje

Smatramo da su odredbe članka 12. usklađene s MSFI 9, kao i odredbama smjernica EBA-e - Smjernice o praksama upravljanja kreditnim rizicima kreditnih institucija i računovodstvu očekivanih kreditnih gubitaka. Odredbe u prethodno navedenim smjernicama kao i odredbe Odluke nisu u suprotnosti s MSFI-em 9 nego taj isti standard samo dodatno pojašnjavaju prilikom njegove implementacije u kreditnim institucijama.

Stavak 1. članka 12. Odluke izravna je primjena točke B.5.5.33. MSFI-a 9 koja glasi:

"Za imovinu koja je na izvještajni datum umanjena za kreditne gubitke, no koja nije kupljena ili stvorena financijska imovina umanjena za kreditne gubitke, subjekt očekivane kreditne gubitke mjeri kao razliku između bruto knjigovodstvene vrijednosti imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih novčanih tokova budućih razdoblja diskontirane po izvornoj efektivnoj kamatnoj stopi financijske imovine."

Ako se primjedba odnosila na stavke od 3. do 7. predmetnog članka ističemo da MSFI 9 ne precizira način procjene budućih novčanih tokova. Smatramo da nemogućnost naplate

potraživanja po poduzetim pravnim radnjama u roku od 2 godine ukazuje na potrebu preispitivanja vjerojatnosti očekivanih novčanih tokova i pouzdanosti procjene istih.

9.b.9. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Članak 12. nije usklađen s odredbama IFRS-9, kao niti definicijom iz članka 3. Odluke o klasifikaciji. Sukladno odredbama IFRS-a 9 točka 5.5.1.: "Subjekt priznaje rezervacije za umanjene vrijednosti za očekivane kreditne gubitke..."

Sukladno Dodatku A IFRS-a 9, očekivani kreditni gubici su definirani kao: "Ponderirani prosjek kreditnih gubitaka s odnosnim rizicima neispunjenja obveza kao ponderima."

Navedena definicija iz stavka 1. slična je definiciji kreditnog gubitka iz Dodatka A, ali predstavlja samo dio definicije očekivanog kreditnog gubitka koji je temelj za provođenje rezervacija. Stoga je potrebno uskladiti definiciju.

9.c.9. Očitovanje

Prijedlog se ne prihvaća. Smatramo kako odredba članka 12. ničime ne isključuje navedene odredbe MSFI-ja 9. Isto je precizirano u članku 11. stavku 2. Odluke.

9.b.10. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Stavak 10. članka 12. Odluke u potpunosti treba brisati jer je u potpunoj suprotnosti s odredbama IFRS-a 9 prema kojem se rezerviranja za plasmane rade temeljem očekivanog gubitka, a ne broja danja kašnjenja kao i da ne postoje minimalni postoci, što je već prethodno pojašnjeno.

Sukladno praksama, a koje potvrđuje i Baselski odbor, kao što je već prethodno napisano, očekivani gubitak računamo kao $PD \times LGD \times EAD$.

Pri tome, u ovim slučajevima PD je 1, ali iznos ispravaka ovisi o utvrđenom LGD-ju. Nadalje, izračun LGD-ja se temelji i na podacima o stvarnoj naplati, u ovom slučaju neosiguranih plasmana (pri čemu se neadekvatan instrument tretira kao neosiguran). Dakle, postoji mogućnost utvrđivanja stopa naplate i takvih neosiguranih plasmana.

Pri tome isti mogu biti provedeni na skupnoj osnovi, gdje se primjerice grupiranje osim prema vrsti plasmana, može gledati i prema ovdje navedenim rasponima dospjeća.

9.c.10. Očitovanje

Primjedba se djelomično prihvaća. U članku 12. stavku 9. (stavak 10. nacрта) se propisuje postupanje s izloženostima koje nisu osigurane adekvatnim instrumentima osiguranja, te se budući novčani tokovi po određenoj izloženosti ne mogu pouzdano procijeniti. Smatramo da je u gore navedenim slučajevima, a s obzirom da su u pitanju izloženosti čiji se novčani tokovi ne mogu pouzdano procijeniti, kako je u skladu s odredbama MSFI-a 9 da se za te izloženosti umanjene vrijednosti u nedostatku boljih načina izračuna minimalno izračunava umanjene vrijednosti sukladno brojanju dana kašnjenja. No, u stavku 13. omogućeno je kreditnim institucijama koje imaju razvijenu internu metodologiju koja bolje odražava rizik izloženosti da na navedene izloženosti primijeni tu metodologiju.

9.b.11. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Iako se kamata u Nacrtu spominje samo u prethodno navedenim točkama, iste predstavljaju metodološku iznimku u odnosu na zahtjeve MSFI-a 9.

Osim što su metodološke prirode, iznimke predstavljaju i značajne tehničke i implementacijske izazove za sustave rizika, računovodstva i IT sustave u vrlo ograničenom vremenskom razdoblju od dva i pol mjeseca:

- aplikacije banke koje obračunavaju i knjiže kamatu -- > prilagoditi ih da vode evidenciju o trajanju statusa neispunjavanja obveza,
- prilagoditi sustave da vode evidenciju o trenutku kada se naplata iz redovnog poslovanja prestaje uzimati u obzir pri procjeni budućih novčanih tokova (tzv. "*gone concern*") i nisu poduzete prikladne mjere prisilne naplate iz kolaterala kako bi se prestalo s priznavanjem kamate (napomena: potrebno je razjasniti što se smatra "prikladnom mjerom prisilne naplate", u kojem trenutku je prikladno da takva pravna radnja bude poduzeta itd.),
- kamata se obračunava za jedan dio nenadoknadivog portfelja, dok se istovremeno priznaje i po naplati (npr. kamata koja se naplaćuje za plasmane koji su u statusu neispunjavanja obveza duže od 2 godine) – istovremeno korištenje oba pristupa predstavlja dodatnu tehničku komplikaciju,
- banke koje su dio bankovnih grupa sa sjedištem u EU koriste različite pristupe za potrebe izvještavanja grupe i za potrebe lokalnog izvještavanja - lokalne banke trebaju prilagoditi aplikacije i sustave da zanemare lokalne iznimke za potrebe izvještavanja prema svojim bankovnim grupama unutar EU gdje takve iznimke ne postoje,

- različite visine kamatnih prihoda, bruto nenadoknadivih izloženosti, pokrivenosti nenadoknadivih izloženosti za potrebe lokalnog izvještavanja i za potrebe izvještavanja grupe.

Vezano za propisivanje posebnog tretmana po pitanju kamate za jednu izdvojenu kategoriju unutar *stage 3* plasmana naše je shvaćanje bilo da obračun kamate i njegovo iskazivanje u bilanci banaka neće biti predmetom odluke već pitanje računovodstvene politike Banke i potvrde istoga sa strane revizora. U Nacrtu odluke za određeni dio *stage 3* plasmana se ipak propisuje određeni tretman kamate (što se tiče bilančnog / vanbilančnog iskazivanja) i propisuje se neiskazivanje prihoda po ovakvim plasmanima.

Što se tiče iskazivanja prihoda prema MSFI 9 za sve dužničke financijske instrumente u svakom slučaju propisuje se iskazivanje kamatnog prihoda korištenjem efektivne kamatne stope na amortiziranu vrijednost instrumenta (što znači na st1/st2 plasmane praktički na bruto iznos kredita odnosno na neto knjigovodstvenu vrijednost kredita za *stage 3*). Bilo kakvo odstupanje od ovog pravila ne bi bilo u skladu sa MSFI 9. Napominjemo još jednom da kamatni prihod po *stage 3* plasmanima praktički predstavlja vremensko otpuštanje diskonta koji je kreiran kad se očekivani novčani tokovi diskontiraju na sadašnju vrijednost plasmana tako da iskazivanje prihoda od ovakve kamate u računu dobiti i gubitka nikako ne može biti pitanje izvjesnosti ili neizvjesnosti naplate. Vezano za bilančno iskazivanje, prijenos u vanbilancu određenih potraživanja po kamatama bi trebalo biti čisto računovodstveno pitanje koje je prema našem shvaćanju trebalo biti predmet odluke banaka i potvrde revizora (na temelju MSFI 9 i grupnih politika). U nacrtu odluke propisuje se određeni tretman i to za određeni dio plasmana *stage 3*.

Sugestija po ovom pitanju je da se ne propisuje tretman niti za ovaj dio plasmana jer bi mogao biti u suprotnosti sa tretmanom koji banka primijeni za grupne potrebe pri čemu bi se kreirala dodatna kompleksnost u pripremi za primjenu standarda. Istodobno, tehnika / prikaz kamatnih potraživanja svakako ne utječe na neto knjigovodstvenu vrijednost plasmana pa samim time niti na dobit i što je još bitnije kapital banaka pa je pitanje zašto bi se tretman obračunatih kamata uopće trebao propisivati odlukom o klasifikaciji plasmana.

Sugestija je svakako da se ove stavke ne propisuju odlukom (ili ako se propisuju u dijelu postotaka ispravke da se primjena ograniči na situacije u kojima kreditna institucija nema vlastite podatke koji opravdavaju drukčije postotke).

U konačnici, regulatoru uvijek ostaje kao poluga izravni nadzor u slučaju ocjene da određena kreditna institucija neadekvatno procjenjuje novčane tokove.

9.c.11. Očitovanje

Primjedba se djelomično prihvaća. Obzirom da je primjena MSFI-ja 9 propisana Uredbom, Hrvatska narodna banka nije u mogućnosti odobriti dodatno vrijeme prilagodbe istom. No, uvažavajući tehničke aspekte koji su navedeni u primjedbi, dodan je stavak 7. koji za te izloženosti omogućava izračun očekivanih gubitaka na ukupnoj izloženosti uključujući i obračunate kamate.

9.b.12. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Iz Nacrta Odluke nije razvidno kako postupiti odnosno koliko provesti umanjene vrijednosti plasmana u slučaju kada je kreditna institucija pokrenula naplatu potraživanja iz adekvatnih instrumenata osiguranja u roku od godine dana od dana stupanja dužnika u status neispunjavanja obveza, a naplata je izvjesna, te sadašnja vrijednost procijenjenih budućih novčanih tokova u potpunosti pokriva bruto knjigovodstveni iznos izloženosti (za razliku kada je predviđeno postupanje u situacijama kada kreditna institucija nije pokrenula pravne radnje iz adekvatnih instrumenata osiguranja).

9.c.12. Očitovanje

Izloženost u statusu neispunjenja obveza pokrivena adekvatnim instrumentom za koju su za potrebe naplate prvotno pokrenute odgovarajuće pravne radnje te zatim pravne radnje u vidu naplate iz adekvatnih instrumenata osiguranja u tom periodu do dvije godine od trenutka stupanja u status neispunjenja obveza ne trebaju biti umanjene i za njih se može priznavati kamata u računu dobiti i gubitka u cijelosti. Činjenica da nakon dvije godine unatoč pokrenutim pravnim radnjama nad adekvatnim instrumentima osiguranja potraživanje nije naplaćeno postavlja pitanje preispitivanja ispravnosti utvrđivanja očekivanih budućih novčanih tokova i izvjesnosti njihove naplate.

9.b.13. Komentari i upiti u javnoj raspravi

U stavku 5. članku. 12. Nacrta Odluke, posljednja alineja glasi:

"...odgovarajuće umanjene vrijednosti izračunato u skladu s člankom 12. ove Odluke"

Smatramo da u navedenom tekstu nedostaje broj stavaka članka 12. koji su kreditne institucije dužne primijeniti.

9.c.13. Očitovanje

Primjedba se prihvaća. Odredba stavka 5. članka 12. biti će precizirana u konačnoj verziji odluke na način da će se promijeniti odredba novog stavka 4. članka 12. na način da glasi:

"(4) Kreditna institucija dužna je provesti umanjene vrijednosti iz stavaka 2. i 3. ovog članka bez obzira na sadašnju vrijednost procijenjenih budućih novčanih tokova s osnove naplate iz instrumenta osiguranja. Ako je gubitak po izloženostima osiguranima adekvatnim instrumentima osiguranja izračunat u skladu s stavkom 1. ovog članka veći od onog koji proizlazi iz stavaka 2. i 3. ovog članka, kreditna institucija dužna je provesti odgovarajuće umanjene vrijednosti izračunato u skladu s stavkom 1. ovog članka."

9.b.14. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Članak 11.1, 12.3, 12.4, 12.5, 12.10 Odluke definira minimalne iznose umanjena vrijednosti kroz različite rizične skupine, ovisno o prelasku iz rizične skupine u lošiju (primjerice: umanjene vrijednosti u rizičnoj podskupini B-1 mora biti minimalno za 2 postotna boda više od umanjena koje je izloženost imala ili bi imala u rizičnoj podskupini A-2; ako izloženost nije osigurana adekvatnim instrumentom osiguranja postoje propisana odgovarajuća umanjena vrijednosti za svaku rizičnu skupinu B i C.).

S druge strane, Standard MSFI 9: 5.5.17, 5.5.18, B5.5.28-30 definira da očekivani kreditni gubici predstavljaju procjenu kreditnih gubitaka na temelju vjerojatnosti (odnosno sadašnja vrijednost svih manjkova novca) tijekom očekivanog vijeka trajanja financijskog instrumenta. Pri tom je novčani manjak razlika između novčanih tokova koji subjektu dopijevaju u skladu s ugovorom i novčanih tokova čiji primitak subjekt očekuje. Budući da se pri određivanju očekivanih kreditnih gubitaka u obzir uzimaju i iznos i vrijeme plaćanja, kreditni gubitak nastaje čak i ako subjekt očekuje plaćanje u cijelosti, ali nakon ugovorenog dospijeca. Dakle, Standard ni u kojem dijelu ne navodi minimalne iznose umanjena vrijednosti, nego isključivo što mora sadržavati mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka, na koji način se računa i što sve navedeni izračun mora sadržavati.

Vezano za minimalne iznose rezerviranja za određene kategorije, MSFI 9 pa ni MSFI u cjelini ne prepoznaju mogućnost stvaranja paušalnih rezerviranja iznad potrebnih po određenom standardu (osim kao izdvajanje posebne stavke kapitala radi zapreke distribucije dobiti – „regulatorne rezerve“). Definicija 12M ECL i L ECL iz MSFI 9 ni u jednom dijelu ne prepoznaje minimalne iznose rezerviranja (izuzev strogo tehničke interpretacije da gubitak ne može biti ravan nuli).

Vjerujemo da na razini sustava predloženi minimalni postoci (za st1/st2; za „ulazni“ gubitak u *stage* 3; za određene plasmane kod kojih izostaje naplata određeno vrijeme) imaju povijesno statistički utemeljenje. Međutim, njihova primjena na individualne institucije (za 0,8% st1/st2) na primjeru stambenih štedionica ili moguće i drugih institucija ovisno o rizičnom profilu ili točki u ekonomskom ciklusu može dovesti do situacije da je ova rezervacija značajno veća od iznosa koji bi bio izračunat bančinom metodologijom koja je usklađena sa MSFI.

Također, vezano za minimalne postotke rezerviranja za određene kategorije *stage* 3 plasmana ne može se naći opravdanje u MSFI. *Stage* 2 rezerviranja predstavljaju prosječni LECL skupine plasmana – iako se radi o relativno homogenim skupinama individualni plasmani unutar skupina su svakako različiti a ulaskom u *stage* 3 dio plasmana se ocjenjuje pojedinačno. Pojedinačna procjena prema MSFI 9 predstavlja čisti diskontirani novčani tok plasmana (odnosno vagani prosjek scenarija).

Uvođenje minimalnih iznosa rezerviranja može dovesti do situacije u kojoj je iznos gubitka izračunat sukladno MSFI 9 pravilima značajno niži od propisanog odlukom. Tipični primjeri kod kojih može doći do ovakvih situacija su krediti za kupovinu nekretnine sa amortizirajućom otplatom a koji su u podmakloj fazi otplate gdje je LTV omjer vrlo nizak.

Moguće rješenje bi bilo da se primjena minimalnih postotaka za sve ove slučajeve ograniči na sudionike na tržištu koji nisu u mogućnosti izračunati samostalno iznos gubitka sukladno MSFI 9.

9.c.14. Očitovanje

Vidjeti očitovanje na komentar 8.c.1. i 9.c.8.

9.b.15. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Prema članku 12.7 Odluke, u slučajevima navedenim u tom članku, potraživanja s osnove kamatnih prihoda, za koje postoji neizvjesnost naplate, odgađa se priznavanje tih prihoda u računu dobiti i gubitka i do njihove naplate kreditna institucija dužna ih je evidentirati u svojim poslovnim knjigama na računima izvanbilančne evidencije. S druge strane Standard MSFI 9 (5.4.1, 5.5.18, B5.4.1-B5.4.7, ITG Agenda Paper 9, paragraf 15) navodi kako se na financijsku imovinu umanjenu za kreditne gubitke na amortizirani trošak te financijske imovine primjenjuje efektivna kamatna stopa. Dakle, Standard ne

navodi 100%-tno umanjene vrijednosti dijela potraživanja s osnove kamatnih prihoda niti izvanbilančnu evidenciju istih.

9.c.15. Očitovanje

Prijedlog se djelomično prihvaća. Vidjeti očitovanje pod 9.c.8.

9.b.16. Komentari i upiti u javnoj raspravi

U prethodnoj verziji Odluke članak 15. je nalagao za pojedinačno značajne izloženosti obvezu formiranja ispravka vrijednosti u određenom postotku u slučaju nepoduzimanja pravnih radnji za naplatu potraživanja, te minimalno 30% nakon 2 godine statusa *default*-a i dodatnih 5% svakih 6 mjeseci.

U Nacrtu nove Odluke se spominju isti "penali" za plasmane kod kojih je nastupio status neispunjavanje obveza, a procjena budućih novčanih tokova se temelji na vrijednosti adekvatnih instrumenata osiguranja, ali bez naglaska da to vrijedi za pojedinačno značajne izloženosti.

9.c.16. Očitovanje

Odredbe iz prethodne Odluke koje se navode su sada prenijete u odredbe članka 12.

Odredbama članka 12. stavcima od 2. do 7. je propisano da ukoliko kreditna institucija izračunava nadoknadivost izloženosti u statusu neispunjenja obveza, a procjena novčanih tokova se temelji na vrijednosti adekvatnih instrumenata osiguranja, ista podliježe definiranim ispravcima vrijednosti. Smatramo kako nije moguće kolektivno pokretati pravne radnje te iz toga proizlazi da se navedene odredbe ne mogu primijeniti na skupnoj osnovi. Odnosno svaka izloženost, neovisno o tome prelazi li ili ne iznos iz članka 8. Odluke podliježe ovim odredbama.

10.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

2.2. PONOVDNA PROCJENA IZLOŽENOSTI

Ponovna procjena izloženosti

Članak 13.

- (1) Tijekom trajanja ugovornog odnosa kreditna institucija je dužna redovito, a najmanje svaka tri mjeseca ponovno procjenjivati rizičnost te izloženosti, te umanjeње vrijednosti i rezerviranja.
- (2) U slučaju da ponovnom procjenom izloženost prethodno klasificirana u rizičnu podskupinu B1 ili lošiju zadovolji kriterije za klasifikaciju u rizičnu skupinu A ista se može klasificirati u rizičnu skupinu A tek nakon razdoblja od najmanje 3 mjeseca. Kreditna institucija može te izloženosti klasificirati u rizičnu skupinu A ako utvrdi da više ne postoje uvjeti zbog kojih je izloženost bila svrstana u status neispunjavanja obveza, te pri tom:
- 1) uzeti u obzir ponašanje dužnika tijekom razdoblja iz prve alineje ovog stavka,
  - 2) uzeti u obzir financijsko stanje dužnika tijekom razdoblja iz prve alineje ovog stavka,
  - 3) nakon proteka razdoblja iz prve alineje ovog stavka provesti procjenu kreditne sposobnosti dužnika.
- (3) Iznimno od stavka 2. ovog članka postupanje s restrukturiranim izloženostima propisano je člankom 14. ove Odluke.

10.b.1. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Nacrtom Odluke je definirano da u slučaju da plasman klasificiran u B-1 ili lošiju podskupinu zadovolji kriterije za klasifikaciju u rizičnu skupinu A, isti se može klasificirati tek nakon razdoblja od najmanje 3 mjeseca uz ponovnu procjenu kreditne sposobnosti dužnika. Na koji način se provodi ponovna procjena kreditne sposobnosti, odnosno je li potrebno plasman ponovno odobravati na Kreditnom odboru sa nanovo prikupljenom kreditnom dokumentacijom (kao da se odobrava potpuno novi kredit)?

10.c.1. Očitovanje

Ponovnu procjenu kreditne sposobnosti potrebno je provesti u skladu s internim procedurama za procjenu kreditne sposobnosti.

10.b.2. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Članak 13. stavak 1. Nacrta Odluke navedeno je da je kreditna institucija dužna redovito, a najmanje svaka tri mjeseca ponovno procjenjivati rizičnost te izloženosti, te umanjeње vrijednosti i rezerviranja.

Da li to znači, da ako kreditna institucija ima definirano internim aktima i provodi procjenjivanje rizičnosti izloženosti te umanjeње vrijednosti i rezerviranja tromjesečno, da će prvi put procjenjivati rizičnost izloženosti i umanjeње vrijednosti i rezerviranja sukladno odredbama Nove Odluke o klasifikaciji izloženosti u rizične skupine i načinu utvrđivanja kreditnih gubitaka s 31. ožujka 2018. godine?

Ako je odgovor da, hoće li kreditne institucije na desetodnevna i mjesečna izvještajna razdoblja do 20. ožujka 2018. godine izvješćivati sukladno Odluci o statističkom i bonitetnom izvješćivanju primjenjujući razine ispravke vrijednosti koje su određene na dan 31. prosinca 2017. sukladno postojećoj Odluci?

10.c.2. Očitovanje

Kao što je navedeno člankom 13. stavkom 1. kreditna institucija je dužna redovito, a najmanje svaka tri mjeseca, ponovno procjenjivati rizičnost te izloženosti, te umanjeње vrijednosti i rezerviranja. Tromjesečna dinamika ne mora nužno odgovarati izvještajnim datumima kvartalnih izvještaja. No, ističemo da je zbog primjene MSFI-a 9 potrebno utvrditi početna stanja na dan 1. siječnja 2018.

11.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Postupak s restrukturiranim izloženostima

Članak 14.

- (1) Kreditna institucija dužna je propisati kriterije postupanja:
- 1) pri restrukturiranju izloženosti, uzimajući u obzir odredbe stavaka 2. i 3. ovog članka i
  - 2) s restrukturiranim izloženostima za vrijeme cijelog vijeka trajanja kreditnog odnosa, uzimajući u obzir odredbe stavaka 4., 5. i 6. ovog članka.
- (2) Restrukturirane izloženosti koje su prije restrukturiranja bile raspoređene u rizičnu skupinu A kreditna institucija dužna je klasificirati najmanje u rizičnu podskupinu B-1.
- (3) Restrukturirane izloženosti koje su prije restrukturiranja bile raspoređene u jednu od podskupina rizične skupine B kreditna institucija dužna je klasificirati u rizičnu podskupinu u koju je bio raspoređen prije restrukturiranja ili lošiju.
- (4) Restrukturirane izloženosti iz stavka 2. i 3. ovog članka kreditna institucija može klasificirati u rizičnu skupinu A nakon razdoblja od najmanje 12 mjeseci ako je kreditna institucija na temelju procjene kreditne sposobnosti dužnika zaključila da izloženost zadovoljava sljedeće uvjete:
- 1) financijski položaj dužnika zasnovan je na pouzdanim novčanim tokovima,

- 2) uspostavljena je uredna otplata restrukturiranih izloženosti u razdoblju od najmanje 12 mjeseci i tijekom tog razdoblja dužnik je izvršio značajno plaćanje,
- 3) ne postoje dospjela nepodmirena potraživanja po izloženosti u skladu s otplatnim planom koji se primjenjuje u skladu s aranžmanom o restrukturiranju,
- 4) u smislu ovog članka pod urednom otplatom, odnosno urednim podmirivanjem dospjelih obveza po izloženosti smatra se da dužnik nije u kašnjenju duljem od 30 dana.
- (5) Razdoblje od najmanje 12 mjeseci iz prethodnog stavka ovog članka počinje posljednjim od sljedećih događaja:
  - 1) trenutak uvođenja mjera restrukturiranja izloženosti,
  - 2) kraj razdoblja počeka uključenog u aranžman o restrukturiranju izloženosti.
- (6) Nakon razdoblja iz prethodnog stavka aktivira se novo razdoblje od 24 mjeseca unutar kojeg izloženost ni u kojem trenutku ne može biti u kašnjenju duljem od 30 dana s materijalno značajnim iznosom. U protivnom kreditna institucija dužna je restrukturiranu izloženosti ponovo klasificirati u rizičnu podskupinu B-1 ili lošiju.

11.b.1. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Predlažemo potpuno usklađivanje tretmana "restrukturiranih" plasmana s "forborne" izloženostima koje je Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA) propisala u dokumentu "*Final Draft Implementing Technical Standards on Supervisory reporting on forbearance and non-performing exposures under article 99(4) of Regulation (EU) No 575/2013*" (ITS).

Predloženi Nacrt iz listopada 2017. godine (kao i Odluka koja je trenutno na snazi) ne predviđa nadoknadive restrukturirane plasmane - izloženosti kod kojih nema smanjenja neto sadašnje vrijednosti (u malom ili u značajnom iznosu) kao rezultat implementacije mjera restrukturiranja. Prema tome, predlažemo u članku 14. propisati da se isti primjenjuje samo na restrukturirane plasmane kod kojih postoji značajno smanjenje neto sadašnje vrijednosti.

Nadalje, predlažemo ukidanje zahtjeva za minimalnim dodatnim umanjnjem vrijednosti za restrukturirane izloženosti - ovisno o rizičnoj skupini u koju su restrukturirane izloženosti bile raspoređene prije restrukturiranja - kako je propisano u članku 14 (3) Nacrta Odluke. U dijelu koji se odnosi na rezerviranje, s obzirom da ITS EBA-e ne propisuje zasebna pravila rezerviranja za restrukturirane plasmane, naš prijedlog je da se restrukturirani krediti promatraju kao i sve ostale pozicije za koje je potrebno razmotriti umanjnjem vrijednosti (u skladu s člankom 12).

11.c.1. Očitovanje

Prijedlog se djelomično prihvaća. U članku 6. promijenjen je stavak 6. na način da glasi:

"(6) U smislu stavka 1. ovog članka smatra se da je nastao status neispunjavanja obveza u slučaju restrukturiranih izloženosti koje će vjerojatno rezultirati umanjivanjem financijske obveze dužnika zbog značajnog otpusta ili odgode plaćanja glavnice, kamata ili, ako je primjenjivo, naknada."

Izmijenjena je i odredba članka 14. na način da je dodan stavak 3. koji glasi:

"(3) Kod restrukturiranja koje neće vjerojatno rezultirati umanjivanjem financijske obveze dužnika, kreditna institucija dužna je procijeniti postoje li kod takvih izloženosti druge naznake vjerojatnosti da dužnik neće u cijelosti podmiriti svoje obveze. Ako kreditna institucija opravdano sumnja da dužnik neće svoje obveze pravodobno podmiriti u cijelosti u skladu s aranžmanom o restrukturiranju, dužna je smatrati da se dužnik nalazi u statusu neispunjavanja obveza, a osobito ako mu je pri restrukturiranju odobrila:

- 1) veliko jednokratno plaćanje predviđeno za kraj plana otplate,
- 2) nepravilan plan otplate u kojemu su na početku plana otplate predviđeni znatno niži iznosi plaćanja,
- 3) veliko razdoblje počeka na početku plana otplate ili
- 4) izloženosti prema dužniku više su puta bile restrukturirane."

11.b.2. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Članak 14. stavak 5. definira da razdoblje od 12 mjeseci uredne otplate u nekim slučajevima započinje "krajem razdoblja počeka uključenog u aranžman o restrukturiranju izloženosti".

Kako tretirati urednost u razdoblju počeka? Može li se razdoblje počeka primijeniti na moratorij koji u tom razdoblju imaju znatno manje uplate ("*interest only*"). Nije precizno navedeno.

11.c.2. Očitovanje

Pod urednom otplatom u sklopu restrukturiranja, odnosno urednim podmirivanjem dospjelih obveza po izloženosti smatra se da dužnik nije u kašnjenju duljem od 30 dana.

Razdoblje počeka od najmanje 12 mjeseci iz prethodnog stavka ovog članka počinje posljednjim od sljedećih događaja:

- trenutak uvođenja mjera restrukturiranja izloženosti,
- kraj razdoblja počeka uključenog u aranžman o restrukturiranju izloženosti.

Iz prethodno navedenih odredbi razvidno je kako nakon proteka razdoblja moratorija tj. moratorij se može smatrati počekom uključenim u aranžmanu o restrukturiranju počinje vremenski period od najmanje 12 mjeseci za potrebe reklasifikacije izloženosti u nižu rizičnu skupinu.

11.b.3. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Člankom 3.4.1, 14.2 i 14.3 Odluke su definirane restrukturirane izloženosti te koje promjene ugovornih odredbi se smatraju restrukturiranjem izloženosti. To su: smanjenje kamatne stope, smanjenje ili otpis potraživanje po kamatama, promjena visine glavnice, promjena rokova otplate, izravno ili neizravno odobrenje nove u zamjenu za postojeću izloženost i/ili promjena drugih prvobitno ugovorenih uvjeta kreditiranja.

Navedene promjene Standardom MSFI 9 (točke 5.4.3, 5.4.4, 5.5.3, 5.5.12, 5.5.13, B.3.2.16.) su definirane kao promjene ugovorenih novčanih tijekova. Takve promjene također mogu dovesti do prestanka priznavanja postojećeg financijskog instrumenta i ponovno priznavanje novog u slučaju da su značajne ili prethodno definirane Standardom kao događaj koji dovodi do prestanka priznavanja.

Pri početnom priznavanju novog financijskog instrumenta, potrebno je isti alocirati u odgovarajući stupanj, odnosno, prema HNB zahtjevima, rizičnu skupinu. Odluka u svom članku 14.2 definira kako restrukturirane izloženosti prethodno alocirane u rizičnu skupinu A, kreditna institucija dužna je klasificirati najmanje u rizičnu podskupinu B-1. Navedena podskupina označava izloženosti koje su u skladu s člankom 6. Odluke u statusu neispunjavanja obveza.

Stoga se iz gore navedenog može zaključiti da će restrukturiranjem izloženosti, ista izloženost morati biti označena kao u statusu neispunjavanja obveza. U slučaju da određeno restrukturiranje prema zahtjevu Standarda dovede do prestanka priznavanja i početnog priznavanja novog financijskog instrumenta, navedeni status neispunjavanja obveza upućivat će na, Standardom definiranu, POCI financijsku imovinu, za koju se moraju tijekom cijelog životnog vijeka financijskog instrumenta, neovisno o smanjenju kreditnog rizika, računati cjeloživotni očekivani kreditni gubici. Dakle, navedena izloženost nikad neće moći biti alocirana u rizičnu skupinu A te, shodno tome, imati 12-mjesečne očekivane kreditne gubitke.

S druge strane, Standard definira POCI imovinu kao financijsku imovinu čija je vrijednost pri početnom priznavanju umanjena za kreditne gubitke.

Dodatkom A Standarda, definiran je i pojam Financijske imovine umanjene za kreditne gubitke, odnosno koji uvjeti/situacije/događaji uvjetuju identifikaciju financijske imovine kao umanjene za kreditne gubitke.

11.c.3. Očitovanje

Neovisno o kvalifikaciji pojedine izloženosti kao POCI, a ujedno i konzistentno s tretmanom iste, svaka restrukturirana izloženost treba biti tretirana sukladno članku 14. Odluke.

12.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

3. KLASIFIKACIJA IZVANBILANČNIH STAVKI

Klasifikacija izvanbilančnih stavki

Članak 15.

(1) U odgovarajuće rizične skupine klasificiraju se izvanbilančne stavke na osnovi kojih je kreditna institucija izložena kreditnom riziku zbog nemogućnosti povrata novčanih odljeva koji mogu nastati odnosno koji nastaju plaćanjem preuzetih izvanbilančnih obveza.

(2) Kreditna institucija dužna je prilikom procjene rezerviranja za izvanbilančne stavke primjenjivati konverzijski faktor 1.

(3) Iznimno od stavka 2. ovog članka, kreditna institucija koja na temelju internih metoda procjene konverzijskih faktora može dokazati da niži konverzijski faktor adekvatno odražava rizik određenih izvanbilančnih stavki, može primijeniti interne konverzijske faktore prilikom procjene rezerviranja za izvanbilančne stavke.

12.b.1. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Predlažemo da se omogući u slučaju da banka nema razvijene interne modele procjene konverzijskih faktora, korištenje konverzijskim faktorima propisanim EU odredbom 575/2013 za Standardizirani pristup u izračunu kapitalnih zahtjeva (EU 575/2013, članak 111.), umjesto 100% za sve izvanbilančne stavke. Na taj način bi se uvećala konzistentnost i standardizacija u upravljanju kreditnim rizicima banaka.

U slučaju da članak ne bude izmijenjen prema prijedlogu, molimo da se svakako omogući razdoblje prilagodbe od 12 mjeseci te se u tom razdoblju omogući primjena postojeće prakse koja je usklađena s trenutno važećom Odlukom. Naime, postojeća rješenja za IFRS 9 koja su u završnoj fazi razvoja i koja su odobrena od nadležnih revizora za Grupni pristup ne mogu se prilagoditi lokalnim specifičnostima u roku predviđenom ovim Nacrtom.

12.c.1. Očitovanje

Prijedlog se ne prihvaća. Kreditna institucija dužna je koristiti sve rizične parametre, uključujući i konverzijske faktore na temelju internih metoda procjene, te ukoliko može dokazati da niži konverzijski faktor adekvatno odražava rizik određenih izvanbilančnih stavki, može umjesto konverzijskog faktora 1 primijeniti interne konverzijske faktore pri procjeni rezerviranja za izvanbilančne stavke. Kreditna institucija koja nije razvila interne metode procjene konverzijskih faktora dužna je primijeniti konverzijski faktor 1.

12.b.2. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Predlažemo da se ne propisuje zaseban tretman ili zahtjevi vezani uz konverzijske faktore te da se primjeni isti pristup kao i za sveukupne vlastite metodologije. Na zahtjeve za kreditne konverzijske faktore trebali bi se odnositi svi zahtjevi navedeni u članku 10. predmetnog Nacrta.

12.c.2. Očitovanje

Prijedlog se ne prihvaća. Kreditnim institucijama je omogućeno kroz odredbe članka 15. stavka 3. ukoliko na temelju internih metoda procjene konverzijskih faktora mogu dokazati da niži konverzijski faktor adekvatno odražava rizik određenih izvanbilančnih stavki, mogu primijeniti interne konverzijske faktore prilikom procjene rezerviranja za izvanbilančne stavke.

12.b.3. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Iz članka 15. Odluke se ne vidi koje su to izvanbilančne stavke predmet Odluke o klasifikaciji jer sukladno odredbama IFRS-a 9, dio izvanbilančnih stavki nije predmet IFRS-a 9 te stoga ne bi niti trebao biti predmet Odluke o klasifikaciji, a to iz ovakve formulacije nije vidljivo.

12.c.3. Očitovanje

Člankom 1. stavkom 2. točkama 2. i 3. propisano je koje bi izvanbilančne obveze ušle u djelokrug MSFI-a 9, a time i Odluke. Stoga sve izvanbilančne stavke koje za potrebe izračuna očekivanih kreditnih gubitaka ulaze u obuhvat MSFI 9 ulaze i u obuhvat Odluke.

13.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

Primjereni instrumenti osiguranja u obliku nekretnina i pokretnina

Članak 18.

(7) Kao vrijednost instrumenta osiguranja u obliku nekretnina uzima se procjena tržišne vrijednosti nekretnine koju je izradio neovisni procjenitelj u skladu s propisima kojima se uređuje procjena vrijednosti nekretnina.

(12) Kreditna institucija dužna je osigurati da neovisni procjenitelj provede procjenu vrijednosti pokretnina najmanje svake treće godine za pokretnine čija je vrijednost pri ugovaranju instrumenta osiguranja bila veća od 3 milijuna kuna. Kreditna institucija dužna je osigurati da neovisna procjena navedenih pokretnina nije starija od 3 godine. Za ostale instrumente osiguranja u obliku pokretnina na temelju kojih se procjenjuju novčani tokovi te se uzimaju u obzir pri izračunu umanjenja izloženosti, kreditna institucija kao vrijednost pokretnine može uzeti kupoprodajnu vrijednost umanjenu za amortizaciju, vrijednost pokretnine iz police osiguranja ili tržišnu vrijednost koja je lako dostupna, transparentna i utvrđena u skladu sa standardima struke.

13.b.1. Komentari i upiti u javnoj raspravi

U Nacrtu Odluke nailazimo na neusklađenost u članku 18. stavku 7. gdje više izričito ne piše da se kao vrijednost nekretnine može uzeti cijena iz kupoprodajnog ugovora, dok u stavku 8. točki 5. piše da može i kupoprodajni ugovor.

13.c.1. Očitovanje

Primjedba se djelomično prihvaća, te će stavak 8. točka 5. biti izmijenjena na način da glasi:

"5) procjenu vrijednosti izrađenu od neovisnog procjenitelja i, ako je primjenjivo, kupoprodajni ugovor za određenu nekretninu."

13.b.2. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Postavlja se pitanje o visini maksimalnog iznosa propisanog Nacrtom Odluke o klasifikaciji izloženosti u rizične skupine u članku 18., stavku 12. koji se tiče potrebe za procjenom neovisnog procjenitelja kod pokretnina.

Uredba (EU) br. 575/2013 sama propisuje maksimalni iznos od 5 mio EUR-a da se u procjenu pokretnina uključuje neovisni procjenitelj; većinu pokretnina moguće je procijeniti kupoprodajnom cijenom umanjenom za amortizaciju i monitorirati je jednom godišnje.

13.c.2. Očitovanje

Prijedlog se ne prihvaća. Limit za potrebe uključivanja pokretnine u procjenu od strane neovisnog procjenitelja je naveden iz razloga primjerenosti instrumenta osiguranja za potrebe procjene budućih novčanih tokova u Republici Hrvatskoj.

14.a. Prijedlog odredbe upućen u javnu raspravu

5. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 21.

(1) Na dan stupanja na snagu ove Odluke prestaje važiti Odluka o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza kreditnih institucija ("Narodne novine", br. 41A/2014 i 28/2017).

(2) Ukupno umanjenje po izloženostima klasificiranim u rizične podskupine A-1 i A-2 u razdoblju do 31. prosinca 2018. godine ne može iznositi manje od 0,8% od iznosa bruto knjigovodstvene vrijednosti izloženosti u tim rizičnim podskupinama, osim na financijsku imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

(3) Iznimno od članka 6. ove Odluke kreditna institucija koja na dan 31. prosinca 2017. godine status neispunjavanja obveza utvrđuje na način da isti dodjeljuje ako dužnik dulje od 90 dana ne plaća svoje dospjele obveze prema kreditnoj instituciji koje se smatraju značajnima, te brojenje dana zakašnjenja započinje s danom kada je ukupan iznos svih dospjelih obveza dužnika (kojima je protekao ugovoreni rok dospijeća) po svim ugovornim odnosima postao veći od 1.750 kuna, može nastaviti primjenjivati taj pristup do 31. prosinca 2018. godine.

14.b.1. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Molimo pojašnjenje članka 21. stavka 2. Naime, za banku koja je spremna sa implementacijom MSFI 9 u dijelu modela za procjenu očekivanih gubitaka za plasmane koji nisu u statusu neispunjavanja obveza (*Stage 1 i Stage 2*), i model bi rezultirao nižom razinom portfeljnih rezervacija od 0,8% bruto izloženosti od siječnja 2018. godine, a MSFI 9 ne propisuje minimalne stope umanjavanja vrijednosti, ova odredba se ne može primijeniti u ovako kratkom roku i upitno je svrha i opravdanost dodatnih troškova potrebnih za dorade sustava, ako bi takva odredba vrijedila samo godinu dana.

Vežano za članak 21. Nacrta Odluke:

"Ukupno umanjnje po izloženostima klasificiranim u rizične podskupine A-1 i A-2 u razdoblju do 31. prosinca 2018. godine ne može iznositi manje od 0,8% od iznosa bruto knjigovodstvene vrijednosti izloženosti u tim rizičnim podskupinama, osim na financijsku imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit."

Predlažemo da za dio plasmana koji je osiguran depozitom te zadovoljava uvjete financijskog kolaterala u skladu sa Uredbom 575/2013, dopustite *Loss Rate*-a od 0%, odnosno da se na dio izloženosti pokriven financijskim kolateralom primjeni stopa od 0% na bruto knjigovodstvenu vrijednost.

Odnosno da glasi:

"Ukupno umanjnje po izloženostima klasificiranim u rizične podskupine A-1 i A-2 u razdoblju do 31. prosinca 2018. godine ne može iznositi manje od 0,8% od iznosa bruto knjigovodstvene vrijednosti izloženosti u tim rizičnim podskupinama, osim na dio izloženosti pokriven depozitom koji zadovoljava uvjete financijskog kolaterala u skladu sa Uredbom 575/2013 gdje se može primijeniti 0% i financijsku imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit."

Članak 21.2 Odluke definirao je ukupno umanjnje po izloženostima klasificiranim u rizične podskupine A-1 i A-2 u razdoblju do 31. prosinca 2018. godine ne može iznositi manje od 0,8% od iznosa bruto knjigovodstvene vrijednosti izloženosti u tim rizičnim

podskupinama, osim na financijsku imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Standard MSFI 9 (5.5.17, 5.5.18, B5.5.28, IE18-23) ni u kojem dijelu ne navodi minimalne iznose umanjenja vrijednosti, nego isključivo što mora sadržavati mjerenje očekivanih kreditnih gubitaka, na koji način se računa i što sve navedeni izračun mora sadržavati. Dodatno, postoje ilustrativni primjeri scenarija gdje, usprkos značajnom povećanju kreditnog rizika, očekivani kreditni gubici mogu biti izrazito niski.

14.c.1. Očitovanje

Primjedba se ne prihvaća. Naglašavamo kako je ovo prijelazna i završna odredba s važenjem do 31. prosinca 2018. godine. Nadalje ističemo kako Dodatak A MSFI-ja 9 definira očekivane kreditne gubitke kao ponderirani prosjek kreditnih gubitaka s odnosnim rizicima neispunjenja obveza kao ponderima.

Nadalje točka 5.5.18 MSFI-ja 8 propisuje da pri mjerenju očekivanih kreditnih gubitaka subjekt nije dužan odrediti svaki mogući scenarij. Međutim, dužan je uzeti u obzir rizik ili vjerojatnost nastanka kreditnog gubitka na način koji odražava vjerojatnost nastanka kreditnog gubitka i vjerojatnost izostanka kreditnog gubitka, čak i ako je vjerojatnost nastanka kreditnog gubitka vrlo mala.

14.b.2. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Vezano za isti članak i na dio kojim se FVOCI izuzima od praga 0,8%:

Znači li navedeno da umanjenje po FVOCI može biti 0%?

14.c.2. Očitovanje

Navedeno znači da umanjenje vrijednosti po FVOCI ne mora iznositi minimalno 0,8%, no ukazujemo na očitovanje pod 14.c.1.

14.b.3. Komentari i upiti u javnoj raspravi

Može li kreditna institucija nastaviti koristiti postojeći pristup koji je uspostavila na portfelju malih kredita, a koji nije posebno naveden u članku 21. točka 3. Odluke?

Također, molimo da se rok za implementaciju nove definicije statusa neispunjavanja obveza produži, odnosno uskladi sa smjernicama EBA-e o rokovima primjene, obzirom da banke koje na postojećoj definiciji statusa neispunjavanja obveza imaju razvijene modele za procjenu rizika, termin implementacije nove definicije moraju uskladiti sa djelomičnim ili potpunim ponovnim razvojem modela za procjenu gubitaka (aplikativni i bihevioralni *skorkard* modeli, PD i LGD modeli).

Članak 21. Stavak 3. dozvoljava Banci da u prijelaznom razdoblju (do 31. prosinca 2018. godine) primjenjuje jedinstveni brojač sa pragom materijalnosti 1.750,00 kuna. Znači li to da Banka može u navedenom razdoblju zadržati postojeći brojač koji ima (sukladno trenutnoj regulativi), iako u tom brojaču kao prag materijalnosti je postavljen iznos 1.000,00 kuna jer navedeni članak u Nacrtu ne navodi mogućnost da propisani prag bude i manji od 1.750,00 kuna.

14.c.3. Očitovanje

Prijedlog se djelomično prihvaća. Brisane su odredbe članka 12. stavka 3. kao i odredbe članka 6. stavaka 2. i 3.

Člankom 6. stavkom 1. definiran je status neispunjavanja obveza sukladno definiciji koju kreditne institucije primjenjuju za potrebe članka 178. Uredbe (EU) br. 575/2013 uvažavajući pragove materijalnosti iz Odluke o provedbi Uredbe. Smatramo kako je ovime odredba o stupanju u status neispunjenja obveza uvelike ostala nepromijenjena.

15.a. Nacrt Odluke upućen u javnu raspravu - općenito

15.b.1. Komentari i upiti u javnoj raspravi

U Nacrtu Odluke se nigdje izričito ne navodi da je potrebno isključivati redovnu i zateznu kamatu, iz čega bi se moglo zaključiti da isključivanja više nema, osim u slučaju iz članka 12. stavka 3. i stavka 4. Je li ispravno tumačenje da se u pravilu kamata ne isključuje, ali su definirane situacije u kojima je isključivanje obavezno?

Molimo vas pojašnjenje kakav je tretman trenutno zatečenih isključenih kamata (redovnih i zateznih) nakon 31. 12. 2017.

Vraćaju li se navedena potraživanja (ili samo pojedini dio - redovna ili zatezna) u bilancu ili ostaju kao i do sada evidentirana na računima vanbilance?

Ako je navedena potraživanja (isključene redovne i zatezne kamate) potrebno vratiti u bilancu da li postoji propisani način na koji ih je potrebno vratiti (knjigovodstvene evidencije) ili je na KI da same odluče način vraćanja?

Da li Banka od 1. 1. 2018. godine obračun kamate za plasmane u B rizičnoj skupini treba raditi na neto osnovicu plasmana temeljem ispravaka vrijednosti koji su formirani temeljem "stare" Odluke o klasifikaciji plasmana, ili će morati sa 1. 1. 2018. ispravke vrijednosti utvrditi na temelju "nove" Odluke o klasifikaciji, odnosno da li se obračun kamate na B plasmane može do 31. 3. 2018. zadržati na sadašnjem principu?

15.c.1. Očitovanje

Odluka ne propisuje knjigovodstveno vođenje kamata, kako onih redovnih tako ni zateznih. Kreditne institucije su slobodne isto urediti internim računovodstvenim politikama uvažavajući Međunarodne standarde financijskog izvještavanja.